

MONITAHOINEN LUONNOLLISUUS

Luonnollisuuden käsite Suomi24-palvelun seksuaalisuuteen liittyvissä keskusteluissa

Lauri Luoma

Maisterintutkielma

Kevät 2021

Etnologia ja antropologia

Jyväskylän yliopisto

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Laitos Historian ja etnologian laitos
Tekijä Lauri Luoma	
Työn nimi Monitahoinen luonnollisuus: Luonnollisuuden käsite Suomi24-palvelun seksuaalisuuteen liittyvissä keskusteluissa	
Oppiaine Etnologia ja antropologia	Työn laji Pro gradu -tutkielma
Aika 30.05.2021	Sivumäärä 61
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tässä maisterintutkielmassa perehdytään luonnollisuuden käsitteeseen seksuaalisuuden näkökulmasta Suomi24-palvelun keskusteluissa. Tutkielma selvittää miten Suomi24:sen käyttäjät ymmärtävät luonnollisuuden, miten he siitä puhuvat, miten he perustelevat omia määritelmiään luonnollisuudesta ja mitä teemoja luonnollisuuteen liitetään.</p> <p>Tutkielmassa analysoidaan neljäätoista keskustelua aikaväliltä 2001-2021. Teoreettista taustaa tutkielmassa on humanistisilta-aloilta, biologiasta sekä uskontotieteistä. Tärkeimmän konseptit ovat ydinperhe ja toiseuttaminen. Tutkimusmetodeina toimii netnografia ja temaattinen analyysi.</p> <p>Luonnollisuuden useimmin liitetty teema on uskonto, joka oli läsnä jokaisessa lähes jokaisessa analysoimassani keskustelussa. Muita yleisiä teemoja olivat myös biologia ja omiin tuntemuksiin luottaminen luonnollisuuden määrittelyssä. Homofobia oli vahvasti läsnä aineistossani ja luonnollisuutta käytettiin usein toiseuttamisen välineenä. Luonnollisuutta myös käytettiin ydinperheen aseman tukemiseen yhteiskunnan peruspilarina.</p>	
Asiasanat Luonnollisuus, Seksuaalisuus, Toiseuttaminen, Homofobia, Etnologia, Verkkoyhteisöt	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	3
2. AINEISTOT JA METODIT	5
2.1 Aineiston esittely	5
2.2 Eettinen pohdinta	6
2.3 Etnografiaa verkossa.....	8
2.4 Temaattinen analyysi	10
3. LUONNOLLISUUDEN KÄSITE JA SEN MONIMUTKAISUUS	12
3.1 Katsaus luonnollisuuden historiaan	13
3.2 Humanistista näkökulmaa.....	14
3.3 Biologista näkökulmaa	17
3.4 Uskontotieteiden näkökulmaa.....	18
4. TOISEUS JA YDINPERHE.....	20
5. LUONNOLLISUUDEN ULOTTUVUUKSIA	26
5.1 Luonnollisuuden pohdintaa.....	26
5.2 Sukulaisen seksuaalisuus	27
5.3 Homoelämäntapa ja luonnollisuuden välinen suhde.....	28
5.4 Evoluutio ja luonnollisuus	31
6. USKONTO JA PYHÄ LUONNOLLISUUS.....	33
6.1 Kristinusko ja luonnollisuus	33
6.2 Kristinusko ja seksuaalisuus	34
7. HOMOFOBIAN TEEMAT	39
7.1 Homofobia aineistossa.....	39
7.2 Homofobia ja ”oikea miehisuus”	41
7.3 Tahaton homofobia.....	44
7.4 Luonnoton homoseksuaalisuus 1920-luvulla ja nykypäivänä.....	45
8. POHDINTA.....	51
Tutkimusaineistot	56
Verkkolähteet	56
Kirjallisuus	56

1. JOHDANTO

Tämän etnologian ja antropologian alan maisterintutkielman tarkoitus on tuoda valoa siihen, miten luonnollisuuden käsitettä käytetään, määritellään ja koetaan nykypäivän suomalaisessa yhteiskunnassa seksuaalisuuteen liittyvissä asioissa. Tämän selvittämiseksi tarkastelen keskusteluita Suomi24-keskustelupalstalla.

Luonnollisuus käsitteenä on hyvin abstrakti, ja siihen on vaikea löytää yhtä yleisesti hyväksyttyä määritelmää. Siihen kuitenkin liittyy vahvasti ihmisen vaikutuksen puute, kuten ydinperheen ymmärtäminen ihmisille ainoaksi oikeaksi perhemalliksi. Ihmisten käyttäytyminen ilman kulttuurin vaikutusta on yksi esimerkki siitä, mikä koetaan luonnolliseksi. Luonnollisuuden käsitteeseen usein myös liitetään jokin korkeampi voima, kuten jumala tai luonto itse, jolla on jokin ajatus siitä, miten ihmisten pitäisi elää.

Luonnollisuus pystytään määrittelemään ja kokemaan erittäin monella tapaa näkökulmasta riippuen. Riippuen ihmisestä luonnollisuuden määritelmän tueksi otetaan usein biologia ja oma uskonto. Mielestäni paras tapa ymmärtää toisten ihmisten argumentteja on ajatella asiaa siitä näkökulmasta, johon he ovat sen perustaneet. Tämän takia olen ottanut biologiasta ja uskontotieteistä kirjallisuutta ja teoreettisia viitekehyksiä pysyen samalla uskollisena etnologiselle tutkimusperinteelle.

Ensimmäisenä maisterintutkielmassani esittelen aineistoni, pohdin tutkimuseettisiä kysymyksiä, varsinkin internettiin liittyen, sekä avaan tutkimusmetodini. Tämän jälkeen taustoitin luonnollisuuden käsitettä historiallisesta perspektiivistä, jonka jälkeen seuraa teoreettinen viitekehys, jossa kartoitan luonnollisuuden käsitteelle oleellisia teorioita, kuten toiseuden käsitettä.

Aineiston analyysi on jaettu kolmeen pääluukuun. Ensimmäisessä luvussa käyn lävitse luonnollisuuden esiintymistä yleisemmällä tasolla Suomi24:ssä, sekä käyttäjien biologiaan ja anatomiaan liittyvät luonnollisuus käsitteet. Toisessa analyysiluvussa käyn lävitse aineistoni isointa luonnollisuuteen liittyvää teema, eli uskontoa. Uskonnon ja luonnollisuuden suhteen analysoinnin tukena käytän muun muassa kirkon alkuaikojen teologiien Augustinuksen ja Pelagiuksen ajatuksia seksuaalisuudesta sekä synnistä. Kolmannessa analyysiluvussa käyn lävitse aineistossa esiintyvää homofobiaa ja sen suhdetta luonnollisuuden käsitteeseen. Luvun

lopussa teen vielä historiallisen katsauksen 1920-luvun Englannissa esiintyneeseen homofobiaan ja vertaan sitä nykypäivän Suomi24-nettikeskusteluihin.

Maisterintutkimukseni viimeinen luku on pohdinta, jossa käyn lävitse aineistossa yleisesti esiintyviä teemoja, sekä liitän luonnollisuus diskurssin toiseuttamisen konseptiin. Viimeisenä esittelen mahdollisia jatkotutkimus aiheita luonnollisuuden käsitteeseen liittyen.

2. AINEISTOT JA METODIT

2.1 AINEISTON ESITTELY

Tämän maisterintutkielman lähdeaineisto muodostuu Suomi24-keskustelupalstalla käydyistä keskusteluista aikaväliltä 2001–2021. Suomi24 valikoitui tutkimuskohteeksi, koska sieltä löytyy runsaasti luonnollisuuteen liittyvää keskustelua seksuaalisuuteen liittyen. Suomi24 on myös hyvä alusta aineiston keräämiseen, koska he antavat luvan alustalla kirjoitetun tekstin käyttämiseen tieteellistä tutkimusta varten (ks. <https://www.suomi24.fi/opastus/kayttoehdot>).

Aineisto koostuu monesta eri palstasta, joissa Suomi24:sen käyttäjät keskustelevat laajasti homoseksuaalisuudesta ja luonnollisuus-termin määritelmistä. Keskustelujen sävy myös vaihtelee laajasti rauhallisesta argumentoinnista aggressiiviseen oman kantansa todistamiseen. Keskustelut myös sisältävät kommentteja, jotka ovat erittäin loukkaavia, henkilökohtaisia ja joiden ainoa tarkoitus tuntuu olevan provosointi. Nämä kommentit on jätetty huomiotta tutkimuksessa, koska tutkimuksen tarkoitus on yrittää selvittää ja ymmärtää ihmisten todelliset tuntemukset luonnollisuudesta, tosin joidenkin kommenttien kohdalla on vaikea kertoa, onko kommentin kirjoittaja tosissaan.

Tutkimuksessa kävin läpi neljätoista keskustelua, joissa oli yhteensä 981 kommenttia. Luin kaikki kommentit lävitse ja poimin tutkimuksen kannalta oleellimmat kommentit tarkempaan analyysiin. En kuitenkaan lainaa yhtäkään analysoimaani kommenttia suoraan tutkimuksessa, jotta käyttäjät säilyisivät mahdollisimman anonyymeina.

Keskustelujen suuri aikahaarukka ei aiheuta tutkimuksessa ongelmia, koska tarkoituksena on kartoittaa, miten luonnollisuudesta puhutaan Suomi24:ssä ylipäänsä, eikä vaan tietyllä aikavälillä. Huomion arvoista on myös se, että keskustelujen sisältö ja niissä käytetyt argumentit ovat erittäin samanlaisia ajankohdasta riippuen. Ainoa huomattava muutos aineistossa on vuonna 2017 voimaan tullut tasa-arvoinen avioliittolaki. Lain myötä keskustelu muuttui sen verran, että ennen vastustettiin/kannatettiin saman sukupuolisten välistä avioliittoa, ja nykyään se halutaan poistaa/säilyttää.

2.2 EETTINEN POHDINTA

Etnologiassa ja antropologiassa tutkimuksen eettisyyttä pidetään nykypäivänä erityisen tärkeänä. Eettisen tutkimuksen ensisijainen tavoite etnologiassa ja antropologiassa, sekä muissa yhteiskuntatieteissä on tutkimuksen mahdollisen haitan aiheuttamisen minimoiminen (Israel 2015, 2). Tutkijat puhuvat juuri haitan minimoimisesta, eikä täydellisestä haitan estämisestä, koska se on käytännössä mahdotonta. Haitalla tarkoitetaan vahinkoa, joka tutkittaville aiheutuu tutkimuksen aikana tai sen jälkeen (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 27). Tutkijoiden ja tutkittavien käsityksessä haitasta on löytynyt suuriakin eroja, joka omalta osaltaan hankaloitti täydellisen haitan välttämisen lupaamista (Fluehr-Lobban 2013, 27-28). Nykypäivänä kuitenkin EU:n tietosuojadirektiivien myötä haitta on määritelty tarkemmin ja kaikki mahdollinen tutkimuksesta aiheutuva vahinko on minimoitava (European Commission 2018, 8).

Anonymiteetin suojaaminen on yksi yleisimmin käytetty haitan välttämisen väline. Internet tutkimuksessa anonymiteetin suojaaminen on jopa hankalampaa, kuin perinteisemmässä kasvatustien tapahtuvassa etnografiassa, varsinkin jos tutkimuksessa käytetään internet sivustoilla jo olemassa olevaa aineistoa. Hakukoneiden, kuten Google, avulla aineisto on löydettävissä esimerkiksi, jos tutkimus käyttää suoria lainauksia (Williams, Burnap, Sloan, Jessop & Lepps 2018, 31). Tässä tutkimuksessa on vältetty lainauksien käyttämistä ja käyttäjänimien mainitsemista Suomi24-palstalle kirjoittavien henkilöiden henkilötietojen suojaamiseksi. Tutkimuksessa kuitenkin mainitaan aineistonkeruuseen käytetty alusta. Alustan mainitseminen helpottaa huomattavasti aineiston löytämistä, täten heikentäen tutkittavien anonymiteettiä. Sivuston mainitseminen on kuitenkin tarpeellista, koska kaikki sivustot eivät salli sen materiaalien käyttämisen tutkimustarkoituksiin Suomi24:sen tavoin.

Tutkimuksessa otetut askeleet eivät kuitenkaan suoja tutkittavien henkilöiden henkilötietoja täydellisesti. Alustan mainitsemisen takia tutkimuksessa käytettyjen keskustelujen löytäminen on melko helppoa esimerkiksi googlettamalla aihealueeseen liittyvillä hakusanoilla. Tutkimuksessa käytettyjen keskustelujen käyttäjistä kukaan ei kirjoittanut omalla nimellään, ja osa kommentoijista kirjoittivat ilman käyttäjänimeä, joka tuo lisä suoja heidän henkilötiedoilleen.

Anonymisoinnin ja henkilötietojen suojaamisen tarve ei ole yksiselitteinen internettutkimuksessa. Yksityisen ja julkisen tiedon rajat ovat usein häilyviä (ks. Zimmer

2010). Monilla sivustoilla kuka tahansa voi tulla katsomaan käyttäjien julkaisemia materiaaleja ilman erillistä kirjautumista kyseiselle sivustolle. Useissa sosiaalisen median sivustoilla on mahdollista myös vaikuttaa siihen, kuka näkee käyttäjän julkaisut: kaverit, seuraajat vai kaikki, joilla on internet yhteys. Riippumatta siitä, onko tieto julkista vai ei kaikki käyttäjät eivät kuitenkaan koe, että heidän julkaisemaan materiaalia saa tutkia vapaasti ilman heidän antamaa lupaa. Yhdistyneissä-Kuningaskunnissa suoritettun tutkimuksen 38% sosiaalisen median käyttäjistä olivat tietoisia, että heidän tuottamaa materiaalia voidaan käyttää tutkimus tarkoitukseen. Tutkimukseen osallistujista 60% mielestä sivuston käyttöehtojen hyväksyminen ei ole riittävä luvan antaminen heidän materiaaliensa tutkimiseen (Evans, Ginnis & Bartlett 2015, 6). Tutkimuksen voi yleistää Suomi24:sen käyttäjiin. Suomi24:sen käyttäjät tosin ovat pääsääntöisesti suomalaisia, mutta todennäköisesti suomalaisten perehtyminen sivustojen käyttöehtoihin ei eroa huomattavasti Yhdistyneiden-Kuningaskuntien kansalaisista. Tämän vuoksi on myös turvallista olettaa, että tässä tutkimuksessa käytettyjen keskusteluiden osallistujat eivät ole tietoisia, että heidän kommenttinsa ovat automaattisesti aineistoa mahdolliseen tutkimukseen, joka omalta osaltaan lisää tarvetta henkilötietojen suojaustoimille.

Keskusteluissa kommentoivien ihmisten määrästä johtuen luvan kysyminen kaikilta erikseen ei ole mielekästä ja mahdollista. Lisäksi osa aineistossa käytetyistä keskusteluista on 20 vuotta vanhoja, joten kommentoijien tavoittaminen voi osoittautua erittäin hankalaksi, ellei mahdottomaksi. Tutkimukseni kuitenkin on kansallisen tietosuojalain 4 § mukaisesti yleistä etua tavoittelevaa (Tietosuojalaki). Tämä tarkoittaa sitä, että voin käsitellä Suomi24:sen käyttäjien kommentteja ilman erillistä lupaa, koska se on tieteellisen tutkimuksen kannalta välttämätöntä. Hyvän tutkimusetiikan nimissä teen kuitenkin kaikkeni mahdollisen haitan minimoinniksi esimerkiksi välttämällä henkilötietojen käsittelyä tunnistettavassa muodossa.

Angela Garcian, Alecea Standleen, Jennifer Bechkoffin ja Yan Cuin mukaan internetiä tutkivien etnografien on kehitettävä heidän visuaalista analysointiansa ja tekstinvälityksellä tapahtuvaa kommunikaatiotaitoja. Heidän on myös opittava, kuinka hallita identiteettiään ja esittää itsensä internetissä. Tutkijoiden on lisäksi opittava, kuinka soveltaa kasvotusten tapahtuvan etnografian anonymisointia ympäristössä, jossa julkisen ja yksityisen tiedon rajat ovat epäselviä. (2009, 53).

Tutkimuksen aineisto on pelkästään tekstiä, joten visuaalinen analysointi on avainasemassa. Internetin kautta tapahtuvan kommunikoinnin hallitseminen ei ole oleellista tutkimuksen kannalta, koska koko aineisto on kerätty etukäteen olemassa olevien keskustelujen pohjalta.

Aineiston keruuvaiheessa en missään vaiheessa ilmoittanut läsnäoloani tutkimillani keskustelupalstalla, enkä osallistunut keskusteluihin. Syy tähän on tutkimuksen tarkoitus selvittää, miten ihmiset puhuvat luonnollisuudesta Suomi24:sen kaltaisessa verkkoympäristössä. Tutkijan läsnäolon esille tuominen ei olisi tuonut lisäarvoa tutkimukselle, koska en tutki ihmisiä, jotka kirjoittavat luonnollisuudesta, vaan itse termin käyttöä yleisemmällä tasolla, joten kommenttien kirjoittajiin tutustuminen, esimerkiksi haastattelujen kautta, ei ole oleellista. Ihmisten keskustelutyyli olisi voinut myös muuttua, jos he olisivat olleet tietoisia, että heidän kommenttejaan käytetään tutkimustarkoitukseen. Tämä olisi ollut haitallista tutkimustavoitteen kannalta, koska tarkoitus on selvittää, miten ihmiset puhuvat luonnollisuudesta Suomi24:ssa ilman minkäänlaista ulkopuolista vaikutusta.

Kasvokkain tapahtuvassa etnografiassa on yleistä, että ihmisten oikeita nimiä ei käytetä. Aineistossani ei missään vaiheessa noussut esille yhdenkään käyttäjän oikeaa nimeä, mutta osa heistä kirjoitti käyttäjänimellä, vaikka Suomi24:ssa on mahdollista kirjoittaa täysin anonyymisti. Tässä tutkielmassa en missään vaiheessa mainitse yhtäkään käyttäjänimeä. Käyttäjänimen anonymisointi on tärkeää, koska sama henkilö voi käyttää samaa käyttäjänimeä monella eri sivustolla ja täten haluaa suojella käyttäjänimensä mainetta (Bruckman 2004, 102-103).

Tutkimukseen tuo myös lisähaastetta oma taustani. Homoseksuaalisena miehenä minun ei ole helppoa ottaa asemaa täysin neutraalina tutkijana, koska suurin osa kommentteista koskee minun seksuaalista identiteettiäni. Tästä huolimatta pyrin aineistoni analysoimisessa pysymään mahdollisimman puolueettomana ja seuraamaan hyvän tieteen tekemisen käytänteitä.

2.3 ETNOGRAFIAA VERKOSSA

Internettiä on tutkittu paljon etnografisen metodin avulla. Tutkijat ovat kehitelleet monia eri metodeja, kuten kyber-etnografian, virtuaalisen etnografian ja netnografian. Nämä menetelmät syntyivät eri konteksteissa ja erilaisten tutkimuskysymysten pohjalta, mutta ne ovat silti pääpiirteiltään hyvin samanlaisia ja internetissä tapahtuvan etnografian eri nimet johtuvat siitä, että monet eri tutkijat kehittivät metodejaan samaan aikaan itsenäisesti. (Kedzior 2014, 27).

Tämän tutkimuksen ensisijainen metodi on netnografia. Netnografia on relevantin metodi tutkimuksen kannalta, tutkimuksen kenttä on kokonaan internetissä. Netnografia tarjoaa myös

erinomaisen tavan tutkia merkityksen rakentamista Suomi24:ssa ja se sopii hyvin etnologian ja antropologian tutkimusperinteeseen.

Netnografia on metodi, joka paneutuu internet kulttuureihin ja keskittyy siellä tapahtuvaan ihmisten väliseen kommunikaatioon. Robert Kozinets on yksi netnografisen metodin isoimmista vaikuttajista, ja tämäkin tutkimus nojautuu hänen määritelmäänsä netnografiasta. Kozinetsin mukaan netnografia on ”nimi, joka on annettu tietylle kokonaisuudelle etnografisia data-analyseja, eettisiä ja edustavia käytäntöjä, joilla tutkitaan sosiaalisia ja kulttuurisia aineistoja, joita ihmiset jakavat vapaasti internetissä” (2015, 1 tutkijan käännös). Tämä metodi siis perehtyy aineistoon etnografisella tarkkuudella, joka keskittyy mahdollisimman autenttiseen kommunikaatioon. Autenttisuutta lisää se, että netnografiassa tutkija voi olla täysin näkymätön, toisin kuin kasvokkain tapahtuvassa kanssakäymisessä, jossa tutkijan on hankala peittää läsnäoloaan ja jos hän näin tekee, häntä todennäköisesti syytetään vakoilusta.

Kozinets kehottaa tutkittavan verkkosivun valinnassa suosimaan sivustoja, jotka ovat oleellisia tutkimuksen kannalta, jotka tuntuvat eloisilta ja ovat tuoreita, niissä on useita kommentteja, jotka ovat yksityiskohtaisia ja joissa käyttäjät keskustelevat keskenään (2015, 3). Tämä tutkimus noudattaa Kozinetsin ohjenuoraa pääpiirteittäin. Hän myös ehdottaa, että sivustojen tulisi olla mahdollisimman tuoreita, jos se on tutkimuksen kannalta oleellista. Aineiston tuoreus ei ole tutkimuksen kannalta oleellista, koska luonnollisuuden termin käyttämisen kannalta on mielenkiintoista nähdä, miten siitä on puhuttu viisi tai kymmenen vuotta sitten ja onko ihmisten käsitykset muuttuneet ajansaatossa.

Netnografiassa on mahdollista kerätä kolmea erilaista dataa: arkistollista, selvitettyä (*elicited*) ja kenttämuistiinpanoja. Arkistollinen data on kaikki verkkosivuilla esiintyvä data, jonka luomisessa tutkija ei ole ollut mitenkään osallisena. Selvitetystä datassa tutkija on osallisena datan luomisessa, esimerkiksi aloittamalla keskustelua, kysymällä kysymyksiä verkkosivujen käyttäjiltä tai yksinkertaisesti kommentoimalla jo olemassa olevaa keskustelua. Kenttämuistiinpanot koostuvat datasta, joka kerääntyy tutkittavan ryhmän kanssa kommunikointivaiheessa tai aineistoon tutustumisen ohessa (Kozinets 2015, 4). Tämän tutkimuksen data koostuu valtaosin arkistollisesta datasta, eli Suomi24:sen keskustelupalstoista ja kenttämuistiinpanoista, joita kirjoitin lukemiini keskusteluihin liittyen. Selvitetyn datan puuttumisen selittää se, että tutkimuksen arkistollisen luonteen takia se ei tuo lisäarvoa.

Netnografia pyrkii tuomaan esille merkityksiä internetissä tapahtuvan ilmiön takaa. Toisin kuin tiedonlouhinta (*data mining*), joka käyttää tietokoneohjelmia analyysin apuna, se keskittyy tutkijaan, joka pystyy yhdistämään tutkittavaa ilmiötä laajempiin sosiaalisiin kokonaisuuksiin. Netnografia on siis hyvin ihmislähtöinen metodi, joka asettaa ihmisen päättelykyvyn algoritmien yläpuolelle, ainakin tutkimuksessa, joka pyrkii kuvailemaan tietyn internet ryhmän sisäistä kulttuuria ja merkityksiä (Kozinets 2015, 4-5).

2.4 TEMAATTINEN ANALYYSI

Temaattinen analyysi on metodi, joka pyrkii löytämään tutkimuksen aineistosta usein esiintyviä ja tutkimuskysymyksen kannalta oleellisia teemoja. Tämä tutkimus nojautuu Virginia Braunin ja Victoria Clarcken määritelmään temaattisesta analyysistä. Temaattisen analyysin avulla tutkija pystyy löytämään jaettuja kokemuksia ja merkityksiä keskittymällä tarkoituksenmukaisuuteen. Temaattinen analyysi ei ole määrällisen tutkimuksen metodi, joten teeman yleisyydelle annetaan vähemmän painoarvoa, kuin sen merkityksellisyydelle tutkimuksen kontekstissa (2012, 57).

Temaattinen analyysi jakautuu Braunin ja Clarcken mallissa induktiiviseen ja deduktiiviseen lähestymistapaan. Induktiivinen lähestymistapa on aineistolähtöinen, eli tutkija rakentaa käyttämänsä konseptit ja teoreettiset viitekehykset aineistonsa perusteella. Deduktiivisessa lähestymistavassa taas tutkija tuo aineistoon konsepteja ja ajatuksia, jotka hän on miettinyt jo ennen aineistoon tutustumista. Braun ja Clarke myös huomauttavat, että lähestymistapa ei koskaan voi olla täysin induktiivinen tai deduktiivinen, koska tutkijalla on aina edes jonkinlaisia ennakoajatuksia aloittaessaan analyysivaiheen eikä aineisto voi olla mitenkään vaikuttamatta teoreettiseen viitekehykseen. Tutkimukset tosin usein nojautuvat enemmän tai vähemmän jompaankumpaan suuntaan (2012, 58–59). Tämän tutkimuksen lähestymistapa on enemmän induktiivinen, kuin deduktiivinen. Analyysiluvussa esiintyvät teemat nousivat esille aineistoon tutustumisvaiheessa ja varsinaisessa syväanalyysissä, joidenka mukaan teemat valikoituivat. Tietenkin myös minulla oli ennako-oletuksia siitä, minkälaisia asioita tulee esille luonnollisuudesta puhuttaessa seksuaalisuuden kontekstissa. Esimerkiksi, ajattelin jo etukäteen, että biologia todennäköisesti nousee usein esille keskusteluissa ja tämä on saattanut vaikuttaa tapaan, jolla analysoin käyttäjien kommentteja.

Koodaaminen on yksi temaattisen analyysin vaiheista. Koodit ovat aineistosta löytyviä tutkimuskysymyksen kannalta oleellisia toistuvia aiheita. Koodit ovat pikkutarkkoja, niitä usein löytyy lukuisa yhdestä aineistosta ja teemat rakentuvat niistä (Braun & Clarke 2012, 61). Vaikka koodaaminen on osa temaattista analyysia, tässä tutkimuksessa sitä ei juurikaan käytetty. En kokenut, että tutkimuksen tavoitteen kannalta olisi hyödyllistä tehdä perinpohjaista ja systemaattista koodausta, joka tuottaa lähes määrällistä dataa aineistosta. Kiinnitin tosin huomiota siihen, mitkä teemat nousevat useasti esille luonnollisuuteen liittyvissä keskusteluissa, mutta en kokenut mielekkääksi selvittää prosentuaalisia määriä kustakin aiheesta.

Teemojen löytäminen tai rakentaminen ei ole yksinkertainen prosessi. Teemojen pitää olla selkeitä ja tutkijan on pystyttävä selittämään lyhyesti, miksi juuri kyseinen teema on oleellinen tutkimuskysymyksen kannalta. Hyvä teema sisältää kolme elementtiä: se ei yritä kattaa liikaa, vaan on kohdennettu, se ei ole liian samanlainen muiden tutkimuksen teemojen kanssa ja se vastaa tutkimuskysymykseen (Braun & Clarke 2012, 66). Tämän tutkimuksen teemat sopivat temaattisen analyysin oikeanoppisten teemojen malliin. Niiden valikoituminen on suoraan yhteydessä Suomi24:sen käyttäjien käymiin keskusteluihin ja ne ovat oleellisia aiheen ja tutkimuskysymyksen kannalta.

Tutkimuksen metodeiksi valikoitui netnografia ja temaattinen analyysi, koska molemmilla metodeilla on hyödyllisiä työkaluja tarjolla. Netnografia antaa hyvän ohjenuoran aineiston löytämiseen, sen lähestymiseen ja eettiseen tutkimiseen. Ihmislähtöinen, ruohonjuuritason analyysi on netnografian lähtökohta, joka on etnologisen ja antropologisen tutkimuksen ydin.

Netnografia siis toimii tutkimuksessa pääsääntöisesti aineiston lähestymistavan kehikkona, mutta varsinaisen analyysin välineet tarjoaa temaattinen analyysi. Temaattinen analyysi on isommassa osassa, kuin netnografia analyysissä, koska tutkimus ei toteuta osallistuvaa havainnointia tai haastattelua, jotka ovat avainasemassa etnografisissa tutkimuksissa. Pelkän havainnoinnin avulla kerätyn aineiston jäsentelemiseen parhaimmaksi lähestymistavaksi valikoitui temaattinen analyysi, koska aineistosta nousi esille useasti esiintyviä aiheita, ilman, että aktiivisesti etsin niitä.

3. LUONNOLLISUUDEN KÄSITE JA SEN MONIMUTKAISUUS

Luonnollisuuden käsitettä on pohdittu laajasti ihmistieteissä (ks. Arnold & Brady 2011, Jackson & Scott 2010) ja biologian puolella (ks. Roughgarden 2013, Zuk 2003). Uskontotiede luokitellaan osaksi ihmistieteitä, mutta olen maininnut sen erikseen, koska siinä missä esimerkiksi etnologia, antropologia ja sukupuolentutkimus lähtevät liikkeelle kulttuurista, uskontotieteissä uskonto on tutkimuksen lähtökohta (esim. Yip & Nynäs 2012). Vaikka näillä aloilla on eri lähestymistavat käsitteen tarkasteluun, kaikki ovat samaa mieltä siitä, että luonnollisuudelle ei ole helppoa ja yksinkertaista määritelmää. Riippuen näkökulmasta, voimme päätyä monenlaisiin lopputuloksiin.

Tämän luvun alussa aluksi käyn läpi luonnollisuuden ja luonnolliseksi koettujen käytänteiden historiaa luodakseni tutkimukselleni ajallisen kontekstin. Historia osuuden jälkeen katson sitä, miten tutkijat eri aloilta kokevat tutkielmani keskiössä olevan käsitteen luonnollisuus ja miten he ovat sitä käsitelleet ja minkälaisiin lopputuloksiin he ovat päätyneet. Olen ottanut teorioita oman alani lisäksi myös biologiasta ja uskontotieteistä. Tämä johtuu siitä, että luonnollisuudesta puhuttaessa biologia ja uskonto tuodaan usein esille. Tämän takia koen tarpeelliseksi katsoa myös, mitä tieteellistä tekstiä näiltä aloilta aiheesta on kirjoitettu.

Olen saanut kosketuspintaa biologiasta vaihto-oppilasvuoteni Englannissa Kentin yliopistossa. Opin siellä alkeita genetiikasta, hormoneista, ihmisten esi-isistä, kuten homo habiliksesta, osteologiasta ja apinoista. Kaikki nämä asiat olivat oppiaineen alla, jota kutsutaan biologiseksi antropologiaksi. Kentin yliopistossa opetetaan myös sosiaalista antropologiaa, jonka kursseja ovat mm. sukupuolen antropologia, antropologia ja kieli, sekä Amazonien antropologia. Olin kuitenkin yllättynyt – ja vähän pettynytkin – huomattessani, kuinka biologinen ja sosiaalinen antropologia eivät tehneet keskenään juurikaan yhteistyötä vaan päinvastoin melkein pä vähätelivät toisiaan. Biologisessa antropologiassa kuulin, kuinka sosiaalinen antropologia on turhaa ja epätieteellistä. Sosiaalisessa antropologiassa taas yleinen teema oli puhua siitä, kuinka biologia on vaarallista ja tarjoaa välineet yhteiskunnan epäoikeudenmukaisten valtarakenteiden säilyttämiseksi. Tämä kahtiajako ei näkynyt pelkästään oppilaiden joukossa, vaan professorit olivat myös vahvasti mukana kahtiajaon ylläpitämisessä. Vastaavanlaiseen antropologian sisäiseen kahtiajakoon törmää myös Pohjois-Amerikassa. Vaikuttaa siis siltä, että holistiset antropologian laitokset eivät aina ole niin

holistisia kuin alun perin oli tarkoitus. Tämä kahtiajako sai minut vielä vahvemmin haluamaan biologisen näkökulman tuomista tähän tutkimukseen. Haluan omalta osaltani osoittaa, että luonnon- ja ihmistieteet eivät ole uhka toisellensa, vaan ne pystyvät tarjoamaan toisillensa uusia näkökulmia ihmisten ja heidän käyttäytymisensä ymmärtämiseen.

3.1 KATSAUS LUONNOLLISUUDEN HISTORIAAN

Luonnollisuuden ja normaaliuden käsitteet ovat vahvasti aikasidonnaisia. Hyvänä esimerkkinä seksuaalisesta käyttäytymisestä, jota kohtaan suhtautuminen on muuttunut, on masturbointi. 1800-luvun Englannissa masturboinnin ajateltiin olevan syynä moneen lääketieteelliseen ongelmaan, kuten reumaan, hulluuteen, sokeuteen, huonoon muistiin ja epilepsiaan. Tässäkin suhtautumisessa on havaittavissa sukupuolten välistä epätasa-arvoa: naisten itsetyydytys nähtiin vielä pahempaan asiana kuin miesten, koska naisten oletettiin pystyvän paremmin vastustamaan ”eläimellisiä intohimoja”. Tätä moraalisesti ja lääketieteellisesti nähtynä asiaa vastaan kehitettiin erilaisia välineitä ja hoitoja, kuten siveysvöitä, kylmiä kylpyjä tai jopa sukupuolielimiin kohdistuvia leikkauksia (Mottier 2008, 28).

Nykypäivänä itsensä tyydyttäminen lienee luonnollisena ja normaalina nähty asia, ainakin ns. länsimaalaisessa kulttuurissa (ks. Jouhki & Pennanen 2016), mutta Englannin tapaan Suomessa asenteet seksuaalisuutta, parisuhdetta ja seksuaalisia tekoja kohtaan ovat muuttuneet vuosien mittaan. 1800-luvulla rakkaus nähtiin, nykypäivän tapaan, sydämen asiana, jossa tunteet saivat leiskua, mutta järki oli siinä vahvasti mukana myös. Rakkaus ei ollut pelkkä tunne, vaan se oli vakava ja velvoittava asia, jonka eteen tuli tehdä töitä. Usein rakkautta etsivillä nuorilla olikin jokin ihanne rakkaudesta, johon he määrätietoisesti pyrkivät. Rakkaus oli myös sukupuolittunutta. Miehillä rakkaudessa korostui velvollisuuden tunne, kun taas naisilla keskeiseksi arvoksi määritettiin kiitollisuus. Rakkaus nähtiin tärkeämpänä asiana naisille, kuin miehille, joka omalta osaltaan selittää nykypäivänäkkin olevaa ajatusta, että romantiikka on feminiininen konsepti (Häggman 1994, 99–100).

1800-luvun avioliiton ideaali lähti, nykypäivän tavoin, liikkeelle romanttisen rakkauden ihanteesta. Rakkaus ei kuitenkaan yksinään taannut onnellista avioliittoa, vaan sen lisäksi oli asioita, joita piti järjellä harkita. Ihanneavioliitossa mies oli mielusti ainakin kymmenen vuotta vanhempi. Huolta aiheutti esimerkiksi se, jos mies oli vain kolme vuotta vanhempi kuin nainen. Miehen tehtävänä oli opastaa naista elämässä, sivistyksen asioissa, kuten

oikeinkirjoituksessa, ja jopa siinä, miten olla kunnollinen nainen. Suurella ikäerolla nähtiin olevan rauhoittava vaikutus naisen käyttäytymiseen, siksi pienestä ikäerosta oltiin huolissaan. Ikäeroa suurempi este avioliitolle oli kuitenkin säätyrajat. Säätyläismiehen avioliitto rahvaannaisen kanssa aiheutti skandaalin, joka johti sosiaaliseen eristämiseen. Säätyläisnaisen ja rahvaanmiehen välinen liitto taas oli jotain niin sanoinkuivailematonta, että sitä ei edes ajateltu mahdollisuutena (Häggman 1994, 86–89).

län ja yhteiskuntaluokan vaikutukset avioliiton muodostamiseen ovat hyviä esimerkkejä siitä, kuinka normaalin ja luonnollisen parisuhteen ajatus on muuttunut ajan myötä. Ensimmäinen huomion arvoinen seikka on se, että koko avioliiton merkitys on kokenut järjestyttävän muutoksen 1800-lukuun verrattuna. Vuoteen 1926 asti naimattomien ihmisten välinen sukupuoliyhdyntä oli laitonta ja avioliiton ulkopuolella tapahuvat sukupuolisuhteet vuoteen 1948. Näissäkin laeissa sukupuolittuneisuus oli vahvasti esillä, koska miehet eivät rikkoneet kumpaakaan lakia niin kauan, kun he pitivät intiimit seikkailunsa alemmissa yhteiskuntaluokkien naisissa ja hoiti ne ilman skandaaleita (Jalava 2005, 383). Nykyään on varsin tavallista, että ihmiset harrastavat seksiä ennen avioliittoa ja aviouskollisuuden pettämisestä ei saa lakisääteistä rangaistusta. Parisuhteessa olevat myös asuvat yhdessä ja hankkivat lapsia avioliiton ulkopuolella. Yhteiskuntaluokka ei ole enää este parisuhteen muodostumiselle, ja pieni ikäero kumppaneiden välillä on normi, ei niinkään poikkeus.

Vaikka säädyllisyys ja intohimojen halussa pitäminen oli 1800-luvulla normaalia ja ihannoitua, se ei tarkoita, että se välttämättä koettiin luonnollisena. Esimerkiksi suomalaisen filosofin Thiodolf Reinin (1838-1919) mielestä ihmisellä oli luonnosta tulleita viettejä, mutta niiden päihittäminen järjellä oli ihmisen itsensä ja ihmiskunnan hyvinvoinnin kannalta välttämätöntä (Jalava 2011, 91). Tämä huomio antaa hyvän lähtökohdan nykypäivän luonnollisuus käsitteen pohtimiselle ja siihen liittyviä diskursseja on mielenkiintoista verrata Reinin ja muiden merkittävien suomalaisten ajattelijoiden määritelmiin.

3.2 HUMANISTISTA NÄKÖKULMAA

Luonnollisuuden käsite on laajalti pohdittu aihe humanistisissa tieteissä, kuten sukupuolentutkimuksessa ja antropologiassa. Näissä oppiaineissa ei juurikaan keskitytä siihen, miten luonnollisuuden voi ymmärtää biologian kannalta, vaan niissä lähinnä tarkastellaan, miten usein luonnollisena koetut asiat ovat sosiaalisen rakentamisen tuotteita. Stevi Jackson ja

Sue Scott esimerkiksi näkevät sukupuolen ja seksuaalisuuden sosiaalisina rakenteina eikä luonnollisina asioina (2010, 86).

Yksi merkittävimmistä luonnollisina tai normaaleina pidettyjä rakenteita kritisoiva konsepti on queer-teoria. Vaikka queer-teoria on hankala määrittää ja tutkijoilla on eri näkemyksiä siitä, mitä se ylipäänsä tarkoittaa, yhtenä sen ominaispiirteenä pidetään normatiivisten identiteetti kategorioiden kritisointia (Jagose 2009, 160). Queer-teoria on oiva analyttinen työkalu tutkimukseni aineiston analyysiin, koska tarkoituksena on selvittää, miten luonnollisuuden konseptia käytetään normaaleina koettujen identiteettien, parisuhdemallien ja seksuaalisten suuntautumisten rakentamisessa. Queer-teoria usein koetaan myös binaarisen ajattelun kritisoijana, varsinkin seksuaalisen suuntautumisen kohdalla. Queer-teoria painottaa, että seksuaalisten tekojen kirjo on niin laaja, että seksuaalisen suuntautumisen jakaminen pelkästään homon ja heteron kategorioihin on ongelmallista. Myös se, miten seksuaalisuus koetaan, riippuu pitkälti ihmisestä: joillekin seksuaalinen käyttäytyminen on puhtaasti sukupuolielimiin sidoksissa, kun taas toisille seksuaaliseen toimintaan kuuluu esimerkiksi erilaiset leikit tai asusteet. Seksuaalisuus voi myös olla vahva osa identiteettiä ja itsensä ymmärtämistä joillekin, kun taas toiset eivät juurikaan koe, että heidän seksuaalinen käyttäytymisensä määrittelee heitä ihmisenä. Avioliitto tai parisuhde voivat olla ainoita tilanteita, missä joku kokee seksin sallituksi, kun taas toiset tapaavat ihmisiä pelkästään seksin takia. Queer-teoria siis yrittää tuoda esille sitä, kuinka seksi ja seksuaalisuus tarkoittavat todella eri asioita eri ihmisille ja se problematisoi binaarisen seksuaalijattelun (Nealon & Giroux 2012, 187). Queer-teoria tosin ei ole ilman heikkouksia. Se on usein melko hankala ymmärtää, ja sitä sovelletaan toisinaan asioihin ja konsepteihin, joissa se ei välttämättä tuo mitään lisäarvoa tutkimukselle. Atomeihin esimerkiksi on sovellettu queer-teoriaa pelkästään sillä perusteella, että emme vielääkään täysin ymmärrä niiden toimintaa (esim. Barad 2011).

Performatiivisuus on queer-teoriassa ja ihmistieteissä yleisesti käytetty konsepti. Performatiivisuudella tarkoitetaan sitä, että identiteettejä, olettamuksia ja sosiaalista maailmaa rakennetaan tekojen kautta. Esimerkiksi sukupuoli ei ole se, joka määrittää, mikä käytös on miehekästä tai naisellista, vaan sukupuolittunut käyttäytyminen on sosiaalisesti rakennettu ja se on periytynyt sukupolvelta toiselle (Bell 1999, 2). Tämän tutkimuksen kannalta performatiivisuus on oleellinen käsite, koska luonnollisuutta rakennetaan periytyvän tiedon ja tekemisen kautta. Esimerkiksi avioliiton malli on ollut pitkään hyvin vahvasti sidoksissa performatiivisuuteen ja sen oppimiseen toistamisen kautta. Tietenkään avioliittoa ei olla perinteisesti solmittu montaa kertaa yhden ihmisen elämän aikana, mutta jokaisen yksilön

ympärillä se on tapahtunut moneen kertaan osallistumalla vaikkapa häihin. Seremonian näkeminen moneen kertaan vahvistaa käsitystä siitä, että avioliitto on jotain normaalia, luonnollista ja kuuluu jokaisen elämään. Usein siitä ulkopuolelle jäämiseksi on koettu ja nähty epänormaalina ja jopa häpeällisenä (Häggman 1994, 86).

Samalla performatiivisuuden periaatteella on rakennettu myös luonnollisten suhteiden ajatusta. Olemme oppineet, että miehet ja naiset ovat kiinnostuneita toisistaan todistamalla parisuhteita ympärillämme. Isän ja äidin liitto on useimmiten ensimmäinen parisuhdemalli kasvavalle lapselle. Ajatusta siitä, että miehet ja naiset kuuluvat toisilleen, rakennetaan myös esimerkiksi satujen ja elokuvien representaation kautta. Representaatiolla tarkoitetaan edustusta tai edustamatta jättämistä erilaisilla alustoilla, kuten televisiosarjoissa, taidemuseoissa tai historiankirjoituksissa. Representaatio voi auttaa ihmisiä näkemään itsensä positiivisessa tai negatiivisessa valossa (Koistinen 2016, 83). En tietenkään yritä sanoa, että miesten ja naisten välinen vetovoima on kokonaan sosiaalinen rakenne, jonka voisimme muuttaa halutessamme, mutta ajatus, että se on luonnollista ihmisille ja esimerkiksi samaa sukupuolta olevien henkilöiden väliset suhteet ovat luonnottomia, ovat sosiaalisesti rakennettuja.

Heteronormatiivisuus on hyvä esimerkki sosiaalisesta rakenteesta. Usein se koetaan syyksi, miksi kaikki muut yhteiselon muodot paitsi miehen ja naisen välinen suhde nähdään epänormaaleina ja luonnottomina. Heteronormatiivisuus tarkoittaa kaikkea sitä, mikä tukee ajatusta siitä, että on vain kaksi vallitsevaa sukupuolta: mies ja nainen ja nämä sukupuolet ovat luonnollisesti viehättyneet toisiinsa. Heteronormatiivisuutta ylläpitäviä asioita voi esimerkiksi olla erilaiset lakisääteiset normit, kuten adoptiolaki, tai sosiaaliset normit, kuten suhtautuminen käsikädessä julkisesti kulkemiseen hetero- ja homoparien kohdalla (Kitzinger 2005, 478). Heteronormatiivisuus ei ole yhdestä lähteestä tuleva agenda, jota pidetään yllä monimutkaisen propaganda systeemin avulla, vaan sitä ylläpitää suurin osa yhteiskunnan jäsenistä kommunikoimalla muiden ihmisten kanssa (Jackson & Scott 2010, 93). Kysymys ”onko sinulla tyttö/poikaystävä” on yksi tavoista, joilla heteronormatiivisuutta pidetään yllä jokapäiväisessä elämässä. Tässä kysymyksessä oletusarvona usein on se, että kysymyksen kohteena oleva henkilö on kiinnostunut vastakkaisesta sukupuolesta ja viittaamalla kumppaniin pelkästään tyttö- ja poikaystävä sanoilla sulkee muun sukupuoliset ihmiset. Heteronormatiivisuutta pidetään yllä myös tekojen ja olettamusten kautta. Edelleenkin oletetaan äidin olevan lähempänä lapsia, kuin isä ja häntä pidetään enemmän vastuussa kasvatuksessa. Tätä olettamusta tukee lakisääteiset äitiys- ja isyysvapaiden kestot, jotka ovat 105 arkipäivää äidille ja 54 isälle (ekonomit 2019).

3.3 BIOLOGISTA NÄKÖKULMAA

Ihmisten käyttäytymistä biologiassa on selitetty monen eri asian summana. Homeostaattiset toiminnot, kuten väsymys, nälkä ja muut elimistön sisäisen häiriötilan poistamiseen pyrkivät stimulukset odotetusti vaikuttavat ihmisten käyttäytymiseen. Aggressiivinen ja seksuaalinen käyttäytyminen ovat esimerkkejä sosiaalisista käyttäytymismuodoista. Sosiaalisille käyttäytymismuodoille on olennaista se, että ulkopuoliset stimulukset ovat merkittävimpiä, kuin sisäiset (Nienstedt, Hänninen, Arstila, Björkqvist 2009, 574). Käyttäytymistä selittävästä tutkimuksesta huolimatta biologiassa harvemmin otetaan kantaa siihen, mikä on luonnollista ihmiselle ja mikä ei. Aineistossanikaan harvemmin luonnollisuutta perustellaan ihmisen anatomialla. Eläimet sen sijaan ovat usein keskusteluissa vahvasti mukana ja toimivat lähtökohtana luonnollisuuden ymmärtämiseen.

Arkikeskusteluissa usein yhdistämme jonkin tietynlaisen käytöksen johonkin eläimiin – huonosti käyttäytyvä ihminen esimerkiksi on kuin sika tai massaa seuraavat ihmiset ovat kuin lampaita. Eläimet koetaan usein olennoiksi jotka toimivat täysin vaistonvarassa ja eivät kykene toimimaan vastoin luontoaan. Täten niiden käyttäytyminen koetaan ”puhtaana” ja ”luonnollisena”. Ajatus on jo itsessään virheellinen, koska eläinten käyttäytyminen usein muuttuu ulkopuolisista tekijöistä riippuen, kuten siitä, elävätkö eläimet vankeudessa vai vapaana (ks. Mallapur & Choudhury 2010). Tähän on helppo todeta, että totta kai eläimet käyttäytyvät luonnottomasti, kun ne eivät ole luonnollisessa ympäristössään. Eroja on kuitenkin löydetty esimerkiksi eri villisimpanssiryhmien käyttäytymismalleissa. Nämä käyttäytymismallit usein pystytään selittämään sillä, että erilaiset ympäristöt vaativat erilaisia ruuankeräys taktiikoita. Tästä huolimatta eri simpanssiryhmillä, jotka jakavat saman ympäristön, on havaittu erilaisia käyttäytymismalleja ruuankeräys taktiikoista sosiaalisiin konventioihin (Marshall-Pescini & Whiten 2008, 450). Eläinkunnassakin on siis havaittavissa käyttäytymistä, joka ei ole täysin vaistonvaraista vaan vaatii sosiaalista kanssakäymistä sen oppimiseen.

On kuitenkin hyvä muistaa, että eläimet ovat erittäin monimuotoisia ja monet lajit oppivat elämään täysin vaistonvaraisesti. Esimerkiksi monet käärmeet kasvavat, oppivat metsästämään ja selviämään luonnossa ilman sosiaalista kontekstia. Onko siis vauvasta asti yksin ollut käärme luonnollisempi kuin simpanssi, joka tarvitsee omia lajitovereitaan oppiakseen selviytymään ja elämään kuin simpanssi? Vastaus on kyllä, jos ajattelemme, että luonnollinen käyttäytyminen on sama asia kuin vaistonvaraisesti toimiminen. Harvemmin kuitenkaan ihmiset tarkkailevat

käärmeiden käyttäytymistä miettiessään, mikä on luonnollista ihmiselle. Tämä on ymmärrettävää, koska olemme melko kaukana toisistamme niin ulkonäöllisesti kuin anatomisesti. Sen sijaan sosiaaliset simpanssit ja bonobot, jotka ovat lähimmät sukulaisemme muista eläinlajeista, päätyvät usein vertailun kohteiksi.¹

Onko ihmisten käyttäytymisen tutkiminen muihin eläimiin vertaamalla järkevää? Evoluutiobiologi ja käyttäytymisekologi Marlene Zukin mielestä ei ole. Hän on kirjoittanut hyvän kirjan ihmisten ja eläinten vertaamisesta toisiinsa nimeltään *Sexual Selections: What We Can and Can't Learn about Sex from Animals* (2002). Teos selittää hyvin, kuinka hyödyttöniä meidän käyttäytymisemme pohtiminen eläinten kautta loppujen lopuksi on, pelkästään jo sen takia, kuinka eri lailla eläimet käyttäytyvät lajista riippuen. Joissakin lajeissa urokset ovat dominantteja naaraisiin verrattuina ja joissain lajeissa taas toisinpäin. Eläinkunnassa on lähes mahdotonta löytää universaaleja sääntöjä, jotka ulottautuvat jokaiseen lajiin, varsinkin kun kyseessä on sukupuoliroolit tai seksuaalinen käyttäytyminen (2002, 155).

3.4 USKONTOTIETEIDEN NÄKÖKULMAA

Luonnollisuus ja uskonto kulkevat usein käsikädessä. Vaikka luonnollisuuden ymmärtäminen usein pohjustetaan tieteeseen, varsinkin biologiaan, niin uskonto on tärkeä lähtökohta luonnollisuuden määrittämisessä monelle ihmiselle. Aineistostani on esimerkiksi noussut esille avioliiton pitäminen miehen ja naisen välillä uskontoon nojaamalla.

Andrew Kam-Tuck Yip ja Peter Nynäs väittävät, että sekulaarisesta näkökulmasta uskonto usein koetaan tieteellisyyden vastakohtana ja kehitystä hidastavana voimana, josta ihmiskunnan tulee päästä eroon tavoittaakseen sosiaalisen vapautumisen. Varsinkin sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvissä kysymyksissä uskonto on nähty rajoittavana ja poissulkevana tekijänä. Tämä oletamus on haitallinen, koska se aliarvioi uskonnon

---

¹ Tämäkin on lähtökohtaisesti ongelmallista, koska ihmiset eivät ole kehittyneet simpansseista tai bonoboista vaan näillä lajeilla oli yhteinen esi-isä. Tutkimusten mukaan tämä jaettu esi-isä haarautui kahdeksi eri lajiksi aikavälillä 4.7–0.5 miljoonaa vuotta sitten, joista toisesta kehittyi nykypäivän ihminen ja toisesta simpanssit, sekä bonobot (Chen & Li 2001, 445). Tämä tarkoittaa, että ihmiset ovat kehittyneet vähintään 0,5 miljoonaa vuotta erilaisiksi esi-isästä, jonka he jakoivat simpanssien ja bonobojen kanssa, kuitenkin usein unohtetaan, että sama pätee myös simpansseihin ja bonoboihin. Nämä eläinlajit eivät ole se, mistä ihmiset ovat saaneet alkunsa, vaan myös niiden anatomia ja käyttäytyminen ovat muuttuneet vuosituhsien saatossa, joka tekee alkuperäisen ja luonnollisen ihmiskäyttäytymisen löytämisen niitä tarkkailemalla haasteelliseksi. Tätä argumenttia tukee jo pelkästään se, kuinka erilaisia bonobojen ja simpanssien käyttäytyminen on (ks. Takahata, Ihobe & Idani 1996), vaikka lajit ovat vielä lähempänä toisiaan, kuin ihmistä.

moninaisuuden ja sen, miten uskonto voi olla yksi tekijä ihmisen identiteettiä ns. ”normaalista” poikkeavan sukupuolen ja seksuaalisuuden kanssa. Olettamus myös on haitallinen niille tekijöille uskonnollisissa piireissä, jotka työskentelevät uskonnollisten tilojen ja käytänteiden tasa-arvoistamiseksi. Teologia osaltaan myös jakaa uskontoja kohtaan olevan stigman (2012, 8–9). Yipin ja Nynäsin pointista huolimatta on tärkeä muistaa, että uskontoa on käytetty ja käytetään perinteisten parisuhde- ja sukupuolikäsitteiden ylläpitämiseksi (ks. Adamczyk & Pitt 2009).

Merkittävä teoreettinen käsite teologiassa on queer-teologia, joka on periaatteeltaan sama, kuin aikaisemmin mainittu queer-teoria, mutta se säilyttää kristinuskon opillisen ytimen kriittisyydestään huolimatta. Queer-teorian tavoin se kyseenalaistaa normaaleina koettuja asioita, kuten kristinuskolle annettuja merkityksiä, joita on käytetty ihmisten syrjimiseen esimerkiksi seksuaalisen suuntautumisen perusteella. Se painottaa, että monet olettamuksemme kristinuskosta ovat historiallisesti rakennettuja, jotka eivät välttämättä ole uskonnon perustavanlaatuisia ominaisuuksia. Se myös pyrkii purkamaan seksuaalisuuteen ja sukupuoleen liitettyjä olettamuksia, joita ei juurikaan kristinuskossa kyseenalaisteta (Ratinen 2014, 31).

4. TOISEUS JA YDINPERHE

Toiseus on merkittävä käsite tutkimuksen aineiston ymmärtämisessä. Toiseus on käsite, jolla kuvataan ryhmää, joka on heikommassa asemassa normaalina koettuun valtaväestöön. Siihen usein liittyy negatiivisten eroavaisuuksien tuominen esiin verrattuna normaalina koettuun ja ihmisten yksilöllisyyden vähättely (Löytty 2005, 162). Esimerkkejä ryhmien välisistä suhteista, joissa toiseutta esiintyy ovat valtaväestö ja maahanmuuttajat, heteroseksuaalit ja seksuaalivähemmistöt, sekä miehet ja naiset.

Sara Ahmed analysoi termiä seksuaalinen suuntautuminen kirjassaan *Queer Phenomenology: Orientations, Objects, Others* (2006). Hän pohtii mm. mistä ilmaus on tullut ja mitä se vihjaa heteroseksuaalisuudesta poikkeavista seksuaalisuuksista. Ahmed linkittää suuntautumisen navigointiin. Kompassi osoittaa vääjäämättä magneettista napaa kohti, samalla tavalla seksuaalisuuden ajatellaan osoittavan vastakkaista sukupuolta kohti. Tätä oikeanlaiseksi koettua suuntautumisesta hän kutsuu heterolinjaksi ja siitä poikkeaminen nähdään vinoumana tai harhautumisena oikeasta suunnasta, joka korostuu varsinkin englannin kielessä (*straight* ja *queer*). Kompassin tapaisesta vääjäämättömästä suuntautumisesta poikkeamista yritetään korjata sillä, että homoseksuaaleihin liitetään vastakkaisen sukupuolen ominaisuuksia, eli homoseksuaaliin miehiin feminiinisiä ominaisuuksia ja naisiin maskuliinisia (Ahmed 2006, 69–71).

Ahmedin määritelmä seksuaalisesta suuntautumisesta on tutkimuksen kannalta hyödyllinen työkalu aineiston analysointiin. Määritelmä tarjoaa lähtökodan kommentteihin, joissa käyttäjät puhuvat tietyyttypisistä käyttäytymismalleista luonnollisina osina seksuaalivähemmistöihin kuuluvien ihmisten elämää. Ahmedin ajatus myös sopii hyvin yhteen toiseuttamisen kanssa. Ihmisten tarve saada homoseksuaalit mahtumaan heterolinjaan liittämällä heihin vastakkaisen sukupuolen ominaisuuksia toimii välineenä normatiivisen ja siitä poikkeavien seksuaalisuuksien eroavaisuuksien rakentamiselle, eli toiseuttamiselle.

Giovanna Di Chiro argumentoi artikkelissaan *Polluted Politics? Confronting Toxic Discourse, Sex Panic, and Eco-Normativity* (2010), että yhteiskunnassa vallalla oleva heteronormatiivisuus ja perinteinen perhemalli sivilisaation perustana tulee esille joidenkin tutkijoiden ja median tavassa puhua ympäristöä uhkaavista myrkyistä. Hän käyttää esimerkkinä tuholaismyrkyissä käytettyä atratsiinia, jonka haittavaikutuksista on tehty kattavaa

tutkimusta yhdeksänkymmentäluvulta lähtien. Atratsiinia aiheuttaa mm. epämuodostumia, kuten selvisi tutkimuksessa atratsiinia sisältävässä vedessä asuville sammakoille. Monien sammakoiden suut kehittyivät liian pieniksi, joka esti hyönteisten syömisen ja aiheutti laajamittaista nääntymistä. Huomio kuitenkin kiinnittyi enimmäkseen atratsiinin aiheuttamiin seksuaalisiin muutoksiin, varsinkin urossammakoiden maskuliinisten ominaisuuksien heikkenemiseen (Di Chiro 2010, 211–214).

Di Chiron mukaan kemikaalien seksuaalisuuteen ja sukupuoli-identiteettiin vaikuttavat muutokset koetaan isommaksi uhaksi, kuin esimerkiksi sairaudet tai ruumiilliset epämuodostumat. Tämä näkyy mediatiedottamisessa kemikaaleista sekä tutkimuksessa, jossa kemikaalien aiheuttamat muutokset seksuaalisuuteen ja sukupuoleen ovat keskiössä. Di Chiro kuvaa ilmiötä seksipaniikiksi. Seksipaniikki omalta osaltaan edesauttaa ajatusta, että mies ja nainen ovat luonnolliset sukupuolet ja kaikki muu sukupuolen monimuotoisuus on mutaation tulosta, jota ei tarkoitettu olemassa olevaksi (2010, 221). Ilmiö liittyy laajempaan yhteiskunnan peruspilarina koettuun yksikköön, eli ydinperheeseen. Kemikaalien syyksi sysätyt sukupuolen muutokset horjuttavat perinteistä isän, äidin ja lapsien kuvaa, joka yhteiskunnan perusyksikön lisäksi tulee vahvasti esiin myös uskonnossa, kuten Raamatussa avioliiton pyhyiden kautta.

Nykyisen heteronormatiivisen, äiti isä ja lapset, ydinperheen mallilla on Suomessa yli satavuotinen historia, joka sisältää monia muutoksia, varsinkin naisen ja lasten aseman suhteen. Perinteistä vanhemmuutta horjuttavia ilmiötä, kuten yksinhuoltajuuden yleistyminen ja sateenkaariperheiden laillistaminen on myös esiintynyt vuosien varrella ja erilaiset perhemallit ovat saaneet jalansijaa (Nätkin 2003, 17). Muutoksista huolimatta ajatus heteronormatiivisesta ydinperheestä aikuiselämän oikeaoppisena olemassaolona on edelleen vahvassa asemassa yhteiskunnassamme.

Ydinperheen ja yhteiskunnan välinen suhde on rakennettu kokonaisuus, jossa molemmat ovat riippuvaisia toisistaan ja luhistusivat ilman niiden välistä vuorovaikutusta. Katja Yesilova väitöskirjassaan *Ydinperheen politiikka* (2009) tutkii juuri ydinperheen ja yhteiskunnan välistä suhdetta, sekä ydinperheen historiaa ja sitä, miten sen on koettu vaikuttavan miesten ja naisten elämään, sekä lapsien kehitykseen. Yesilova hahmottaa Jaques Donzelotin teoksen *The Policing of Families* (1980) pohjalta, kuinka suomalainen perhekasvatuksen aatteet loivat ydinperheen ja yhteiskunnan välisen suhteen.

Perheen yhteiskunnallistuminen ja ydinperheen käsite alkoivat 1800-luvun loppupuolella ja 1900-luvun alkupuolella, kun erilaiset asiantuntijat alkoivat kiinnittämään huomiota perheen

sisäisiin suhteisiin. Tampereen työväenyhdistys teki 1888 ehdotuksen työväen asuntorahan liittyen, jossa he mainitsivat perhe-elämän yhteiskunnan alkuperustana. Myöhemmin vuonna 1912 Einar Böök, joka työskenteli Helsingin kaupungin työasian ja sosiaalilautakunnan sihteerinä, toi jälleen esille perheen asuinolojen vaikutuksen koko yhteiskuntaan (Yesilova 2009, 28–29).

Kehitys oli hyvin päinvastainen verrattuna aikaisempaan kotitalouksien isäntävaltaiseen järjestykseen. Ennen perheen yhteiskunnallistumista kotitalous nähtiin eräänlaisena mikrovaltiona valtion sisällä, jossa oli oma johtaja, useimmiten talon isäntä. Kotitalouden sisäisiin asioihin ei juurikaan puututtu ulkopäin, varsinkaan valtion hallinnolliselta tasolta, vaan jokaisessa talossa oli omat tapansa ja sääntönsä, jotka pysyivät yksityisinä. Kotitalouteen usein myös kuului enemmän väkeä, kuin nykypäivän ydinperheeseen, kuten isovanhemmat, tättiä, setiä ja palvelusväki (Yesilova 2009, 28).

Ydinperheen ja yhteiskunnan välisessä suhteessa sanellaan ulkopäin millainen on toimiva ja ehjä perhe, joka kasvattaa lapsista yhteiskunnan olemassaolon kannalta välttämättömiä vastuullisia aikuisia (Yesilova 2009, 124). Suhteen siitä luo molempien osapuolten välinen riippuvuus: perhe tarvitsee yhteiskunnan tukea neuvolan, päiväkodin, tukien, mutta myös ohjeistuksen muodossa ja yhteiskunta tarvitsee perheitä oman jatkuvuutensa takaamiseksi.

Yhteiskunnan jatkuvuutta edustaa ennen kaikkea lapset. Heidän kauttaan taataan yhteiskunnan toimivuus ja moraalisuus, jonka takia heidät koetaan yhdeksi yhteiskunnan tärkeimmäksi osaksi. He edustavat tulevaisuutta ja toivoa. Heitä pidetään haavoittuvaisina ihmisinä, jotka tarvitsevat erityisen paljon suojelua niin fyysisesti kuin psykologisesti. Lasten tärkeys yhteiskunnassamme korostuu mm. politiikassa, erilaisissa lastensuojeluun erikoistuneissa järjestöissä ja hyväntekeväisyyskampanjoissa, jotka kriisiavun keräyksessä usein käyttävät lasten kuvia ihmisten sympatian herättämiseen.

Lasten merkittävyys yhteiskunnallisella tasolla näkyy myös vahvasti perhekasvatuksessa. Freudilaista ehjää perhettä, jossa lapsille on tarjolla sekä naisen että miehen esikuva, on pitkään pidetty tärkeänä lapsen normaalin kasvun kannalta kohti tuotteliasta ja toimivaa yhteiskunnan jäsentä (Storr 2001, 33–34). Lapsi on henkilö, jonka takia ydinperhettä pidetään välttämättömänä yhteiskunnan selviämisen kannalta. Pienen lapsen kasvatusta nähdään asiana, joka voi helposti mennä pieleen, ellei hän kasva normaalissa ja luonnollisessa pidetyssä ympäristössä. (Yesilova 2009, 175–176).

Luonnollisen ympäristön ajatukseen liittyy vahvasti äiti ja isä sekä heidän normaaleiksi koetut sukupuoliroolit. Äitiä varsinkin on pidetty erittäin tärkeänä lapsen kehityksen kannalta. Äidillä on raskauden kautta kehittynyt lapsen erityinen side, joka heijastuu lapsen kehitykseen. Tyttölapsen kehityksessä äitiin kohdistuvaa suhdetta on pidetty erityisen tärkeänä. Tyttölapsen kasvamista hyväksi aikuiseksi ja äidiksi on lähes kokonaan hänen oman äitinsä vastuulla. Huono äiti voi esimerkiksi toiminnallaan aiheuttaa ei-toivotun kehityksen tyttäressään, jonka seurauksena hänkin vuorollaan tulee olemaan huono äiti. Tämä epätoivottu kierre voi aiheuttaa monen sukupolven kestävästä yhteiskunnalle haastavien jäsenten ketjun (Yesilova 2009, 151–152).

Yhteiskunnallinen paine äidin ja tyttären suhteen tärkeydestä heijastuu ihmisten käsityksiin äiteydestä ja siihen, mitä on olla hyvä äiti. Satu Perälä-Littunen väitöskirjassaan *Cultural Images of a Good Mother and a Good Father in Three Generations* (2004) tutki, mitä on hyvä vanhemmuus suomalaisten ja virolaisten mielestä. Haastatteluistaan suomalaisten tyttärien, äitien ja isoäitien kanssa hän huomasi, että kaikki kolme sukupolvea piti rakkautta kaikkein tärkeimpänä äidin ominaisuutena (2004, 88). Rakkaus ei kuitenkaan yksin riitä lasten hyvään kasvatukseen. Äidin tulisi myös tukea lastaan, tarjota turvaa ja kuunnella heidän huoliaan. Hänen tulisi kunnioittaa lapsen omaa identiteettiä, rohkaista häntä kehittämään itseään ja neuvotella hänen kanssaan yhteisistä käyttäytymiseen liittyvistä pelisäännöistä. Äiti ei saa kuitenkaan antaa lapsen tehdä ihan mitä tahansa hän haluaa. Hänen täytyy pystyä asettamaan rajoja ja pitämään yllä kuria ja järjestystä, mutta tämäkin on hoidettava tavalla, joka ei sisällä huutamista tai lapsen liiallista kurittamista. Äidin on myös näytettävä lapselle hyvää esimerkkiä olemalla ahkera, avulias ja pitämällä huolen, että ei päästä suustaan mitä tahansa. Äidin tulisi myös olla ymmärtäväinen, kärsivällinen ja hänellä tulisi olla aikaa osallistua lapsen harrastuksiin ja leikkeihin (2004, 97–98).

Ajatus hyvästä isästä on pääpiirteittäin samanlainen kuin hyvästä äidistä. Hänen täytyy rakastaa lapsiaan ja hänen täytyy viettää aikaa heidän kanssaan. Toisin, kuin äideillä, ajan riittäminen lapsille koettiin tärkeämmäksi, kuin rakkaus. Hyvän isän kohdalla myös kurin pito ja järjestyksen ylläpitäminen nähdään tärkeämpänä, kuin äidillä ja perheen toimeentulon ja turvallisuuden takaaminen koettiin myös hänen vastuualueikseen. Roolimallina toimiminen nähdään myös oleellisena hyvän isän ominaisuutena. Ensisijaisesti hänen koetaan toimivan miehen mallina pojilleen, mutta hänen nähdään myös toimivan hyvän miehen mallina tyttärilleen aviopuolison etsimisessä (Perälä-Littunen 2004, 118–119).

Hyvän äidin ja isän roolit ovat nykyaikana enemmän samankaltaiset nuorten mielissä, kuin vanhemman väestön (Perälä-Littunen 2004, 123). Tämä viittaa siihen, että perinteiset äidin ja isän roolit ovat hälvenemässä, joka omalta osaltaan avaa ovia muihin lastenkasvatusmalleihin hyväksymiseen kuin heteronormatiivisen ydinperheen. Sateenkaariperheiden olemassaoloa on helpotettu monissa Euroopan maissa lainsäädännöllisin keinoin, mutta ajatus heteronormatiivisen perheen paremmuudesta ei ole hävinnyt (ks. Lasio, Serri, Ibba & Oliveira 2019). Vieläkin ajatukset äidin päävastuusta lasten kasvattamisessa ja isästä toimeentulon takaajana pitävät pintansa normaalina ja luonnollisena osana lapsen kasvattamisessa.

Käsitteet ydinperheestä, lasten tärkeydestä sekä hyvän äidin ja isän rooleista kietoutuu laajempiin käsityksiin luonnollisista ja hyväksyttävistä seksuaalisuuden suuntauksista ja sukupuolista. Nämä kaikki nähdään välttämättöminä yhteiskunnan jatkuvuuden ja toimivuuden kannalta. Ilman lapsia ei tietenkään olisi uusia jäseniä ottamaan eläköityneiden ja kuolleiden rooleja yhteiskunnassa, mutta lapset eivät yksinään pysty kasvamaan erilaisia tärkeitä tehtäviä täyttäväksi aikuisiksi. Lapset nähdään erityisen haavoittuvaisena ryhmänä, jotka tarvitsevat suojelua, ohjausta ja hyvän esimerkin oman sukupuolensa edustajasta. Oikeaoppisen kasvamisen varmistamiseksi on olemassa ydinperhe, jonka vastuuhenkilöinä toimivat äiti ja isä, joilla nykypäivän roolien sekoittumisesta huolimatta, on olemassa omat päätehtävänsä.

Ydinperheen näennäinen tärkeys yhteiskunnan kulmakivenä aiheuttaa pelkoa ja vihaa yksilöitä kohtaan, joiden koetaan rikkovan sitä. Kritiikkiä ja paheksuntaa ovat saaneet osakseen niin yksinhuoltajat (ks. Krok 2009) kuin sateenkaariperheet (ks. Aarnio, Kallinen, Kylmä, Solantaus & Rotkirch 2017). Biologista kahden eri sukupuolta olevien vanhemman perhettä pidetään luonnollisena, toisin kuin sateenkaariperhettä (Oswald, Blume & Marks 2005, 146), jonka seurauksena se nähdään alempiarvoisena ympäristönä lastenkasvatukselle.

Sateenkaariperheisiin kohdistuvat negatiiviset käsitykset heijastuvat myös yksilöihin, jotka edustavat normista poikkeavaa seksuaalista suuntautumista tai sukupuolta. Tämä johtuu siitä, että nämä yksilöt koetaan jo lähtökohtaisesti rikkovan yhteiskuntajärjestystä, koska he eivät voi lisääntyä keskenään ja vaikka he hankkisivat lapsia muilla keinoilla, he eivät voi täyttää perinteisiä äidin ja isän malleja.

Vanhemmaksi tuleminen yhteiskunnallinen tärkeys näkyy myös heteropariskunnilla, jos he ovat päättäneet olla hankkimatta lapsia. He usein potevat huonoa omatuntoa päätöksestään ja kokevat tarvetta piilotella ja perustella valintaansa ympäröivälle maailmalle, kuin myös itselleen (Rotkirch, Tammissalo, Miettinen & Berg 2017, 47). Tämä osoittaa lasten tärkeyden

yhteiskunnan tulevaisuuden kulmakivenä. Lapsien hankkiminen koetaan parisuhteen pääasialliseksi tavoitteeksi, ja halu tästä poikkeamiseksi usein otetaan vastaan pettymyksenä, varsinkin parin vanhemmilta, jotka saattavat kokea, että heidän lapsillaan on velvollisuus antaa heille lapsenlapsia.

Richard Dyer on kirjoittanut esseessään *Getting Over the Rainbow: Identity and Pleasure in Gay Cultural Politics* (2002) homoseksuaalisuuden näkemisestä yksinomaan kulttuurin piirissä. Esseensä tarkoitusta varten hän on tehnyt kahtiajaon tarpeellisuuden ja kulttuurin välille. Tarpeelliseksi hän luokittelee asiat, jotka ihmiskunnan tarvitsee tehdä jatkaakseen selviytymistään, kuten syömisen ja lisääntymisen. Kulttuurin hän määrittelee kaiken sen, mikä jää jäljelle, kun tarpeelliseksi koetut asiat on täytetty, kuten tunteet, vapaa-ajan ja nautinnon. Tätä kahtiajakoa noudattaen homoseksuaalisuus automaattisesti lokeroidaan kulttuurin piiriin biologisesti lisääntymisen hankaluuden/mahdottomuuden vuoksi (2002, 164).

Dyerin kahtiajako on hyödyllinen apuväline luonnollisuuden hahmottamisessa. Tarpeellisuuden voisikin ajatella yhtenä luonnollisuuden aspektina, jota käytetään luonnollisuuden ja luonnolliseksi koettujen asioiden eteenpäinviemisessä hyvänä ja oikeana, samalla kun luonnottomaksi koettuja asioita vähätellään ja jopa yritetään hävittää.

5. LUONNOLLISUUDEN ULOTTUVUUKSIA

5.1 LUONNOLLISUUDEN POHDINTAA

Luonnollisuutta terminä on pohdittu Suomi24:n keskusteluissa. Termin käyttäjille usein tulee huomautuksia ja selventämispyyntöjä luonnollisuuden epämääräisyydestä. Itse termistä on olemassa keskusteluketju, jossa käyttäjät pohtivat ja väittelevät luonnollisuus-termin tarkoituksesta ja sen hyödyllisyydestä homoseksuaalisuudesta puhuttaessa. Keskustelussa tuodaan esille se, että ihmiset usein tarkastelevat muiden eläinlajien käyttäytymistä ja käyttävät niitä lähtökohtana sille, minkälainen käyttäytyminen on luonnollista ihmisille. Eläimet koetaan keskusteluissa aidosti luonnollisiksi olennoiksi, jotka eivät kykene luonnottomiin tekoihin, kuten tappamiseen ilman syytä. Eläimet koetaan seuraavan perimmäistä tarkoitustaan, jonka useissa tapauksissa korkeampi voima, kuten Jumala tai tarkoituksenmukainen evoluutio on niille antanut.

Homoseksuaalisuuden luonnollisuuden kannattajat tuovat esille, että luonnollista toimintaa havaitaan myös muissa eläinlajeissa. Sen sijaan ne, jotka pitävät homoseksuaalisuutta luonnottomana, ovat lähinnä sitä mieltä, että luonnollista toimintaa on havaittavissa vain ihmisissä. Luonnollisuutta on yleensä pidetty positiivisena ominaisuutena, mutta toisinaan se koetaan myös negatiivisessa valossa. Käyttäjät ovat esittäneet argumentteja, että ihminen on noussut luonnon yläpuolelle ja täten on kykenevä rationaaliseen ja moraaliseen toimintaan, johon viettiensä varassa elävät vähemmän älykkäät eläimet eivät kykene. Luontaisten seksuaalisten viettiemme yläpuolelle nouseminen ei ole uusi ajatus, vaan se on pitkään ollut esimerkiksi yksi katolisen kirkon ihanteista. Kirkon asema ja sen asettamat arvot olivat erityisen vahvoja keskiajalla, joten ei ole ihme, että seksuaalisten himojen peittoamista pidettiin miehisyyden mittana. Jokaisen ihmisen sisällä oli perisynti, jonka seurausta murrosiässä alkavat seksuaaliset halut olivat ja tämän luonnollisen pahuuden vastustaminen oli osoitus yksilön voimasta ja kunniansta (Arnold & Brady 2011, 62–63). Suomi24:sen käyttäjien kommentit luonnonviettien yläpuolelle heijastaa keskiaikaista miehisyyden ihannetta siinä suhteessa, että molemmissa seksuaalisuus nähdään pahana, joka ihmisen tulee päihittää. Tosin Suomi24-sivuston diskursseissa seksuaalisuutta itsessään ei esitetä pahana asiana. Sen sijaan

heteronormatiivisesta poikkeava seksuaalisuus on saanut perisyynnin aseman, jonka vastustaminen on kunniallista ja hyvän ihmisen merkki.

Suomi24-sivuston keskusteluissa biologia tuodaan myös vahvasti osaksi luonnollisuuden määrittelyä. Käyttäjät pohtivat homoseksuaalisuuden luonnollisuutta lisääntymisen kautta. Koska kaksi miestä tai naista ei voi keskenään hankkia lapsia, homoseksuaaliset suhteet koetaan luonnottomiksi. Osa käyttäjistä on myös pohtinut asiaa yksittäisten elinten yhteensopivuuden kannalta. He muun muassa tuovat esille anaaliseksiä tarvittavat avusteet, kuten liukasteen, joka ”luonnollisessa” miehen ja naisen välisessä seksissä syntyy automaattisesti.

Luonnollisuutta pohtiessaan käyttäjät myös luottavat omiin sisäisiin tunteuksiinsa. Omalle subjektiiviselle kokemukselle annetaan paljon valtaa, ja sen mukaan määritellään myös ympäröivää maailmaa. Luonnollisuuden käsite tuntuukin kulkevan käsikädessä inhon kanssa. Sisäiseen tunteeseen luottavat käyttäjät vahvistavat omia argumenttejaan listaamalla asioita, jotka he kokevat vastenmieliseksi ja luonnottomiksi, kuten insesti, pedofilia, nekrofilia ja eläimiin sekaantuminen. Listauksissa ilmenevät luonnottomat asiat ovat suurilta osin Suomen yhteiskunnassa yleisesti moraalisella tasolla vääriksi koettuja asioita.

Keskustelu tuo myös ilmi luonnollisuuden ja kasvatuksen välisen suhteen. Luonnollisesta poikkeava käytös usein koetaan vääränlaisen kasvatuksen tuloksena, kuten hyvän äiti tai isähahmon puutteena. Tämä ajattelutapa tuo esiin suomalaisen yhteiskunnan perhemallin erinomaisuutta ja tärkeyttä ihmisen normaalissa kehityksessä. Äidin tai isän puute aiheuttaa vääristymän lapsuuteen, joka heijastuu lapsen elämään myöhemmällä iällä esimerkiksi tavallisesta poikkeavana seksuaalisena suuntautumisena tai tyytymättömyytenä omaan ”luonnolliseen” sukupuoleensa. Lasten asema on mukana lähes kaikissa keskusteluissa homoseksuaalisuudesta, sen luonnollisuudesta ja moraalisuudesta (ks. Cole, Avery, Dodson, Goodman 2012 & Soininen 2015).

5.2 SUKULAISEN SEKSUAALISUUS

Yhden keskusteluketjun aiheena on sukulaisen herääminen homoseksuaalisuuteen myöhemmällä iällä. Keskusteluketjun aloittaja on tilanteesta järkyttynyt henkilö, joka kertoo muille käyttäjille tilanteestaan, jonka hän kokee kiusalliseksi lastensa takia. Käyttäjä kokee,

että lapsille on vaikea selittää sukulaisen tilannetta. Hän pelkää, että homoseksuaalisuus kulkee suvussa ja että hänen omat lapsensa ovat perineet sen. Keskustelu on erityisen mielenkiintoinen, koska se poikkeaa Suomi24:sen yleisestä keskustelukulttuurista siinä suhteessa, että kaikki keskustelijat asettuvat keskustelunaloittajaa vastaan. He kirjoittavat kiusaantumisen tunteista ja esittävät huolta siitä, miten hänen asenteensa sukulaisensa homoseksuaalisuutta kohtaan heijastuu hänen lapsiinsa. Suomi 24-alustan keskusteluille on tyypillistä, että mielipiteitä esiintyy laidasta laitaan, mutta tässä keskustelussa käyttäjät ovat homoseksuaalisuudesta samaa mieltä aloittajaa lukuun ottamatta.

Luonnollisuuden diskurssi tulee esille nimenomaan lapsiin yhdistettyjen arvojen kautta. Vaikka keskustelunaloittaja ei suoraan mainitse luonnollisuutta, muut käyttäjät tuovat sen esille puhuessaan siitä, miten lapset näkevät maailman. He argumentoivat, että lapsi näkee kaiken automaattisesti luonnollisena ja luonnottomuuden tunteet ovat opittuja asioita vanhemmilta ja yhteiskunnalta. Käyttäjien kommentit tukevat vahvasti sosiaalisten konstruktioiden merkitystä luonnottomuuden tuntemuksissa. He jättävät biologiset selitykset syrjään. He myös ajattelevat lapsien ottavan ennako-oletukset ja muut asenteelliset kysymykset ympäröivästä maailmasta ja vanhemmiltaan. Tämä ajattelumaailma viittaa John Locken ajatukseen vastasyntyneiden mielen olevan tyhjäkangas tai tabula rasa. Ajattelumalli lapsesta olentona, joka pesusienien tavoin imee ajatuksensa ja asenteensa ympäröivästä maailmasta, jättää huomiotta lapsen mahdollisen vanhemmista ja muusta maailmasta riippumattoman kehityksen, kuten geenien vaikutuksen tai kasvamisen itsereflektion kautta (Moshman 2006, 1246–1247).

5.3 HOMOELÄMÄNTAPA JA LUONNOLLISUUDEN VÄLINEN SUHDE

Homoseksuaalinen elämäntapa ja homokulttuuri ovat nykyään esillä mediassa vahvemmin kuin koskaan aikaisemmin. Meidänäkyvyyttä kerää esimerkiksi Pride-tapahtuma, joka on kerännyt paljon kiinnostusta myös kaupallisilta toimijoilta (ks. Alanampa-Kantanen 2018). Seksi on myös vahva osa homoseksuaalisen elämäntavan imagoa, varsinkin monogamiasta poikkeavat seksuaalisuuden toteuttamisen muodot, kuten avoimet parisuhteet, orgiat ja irtosuhteet (Halperin 2012, 403–404).

Homoseksuaalisesta elämäntavasta keskustellaan myös Suomi24:n palstoilla. Aineistossani homous näyttäytyy lähinnä negatiivisena asiana, johon liittyy vahvasti huumeet, irtoseksi ja pinnallisuus. Käyttäjät tukevat väitteitään mm. Simon Fanshawen dokumenttiin *The Trouble with Gay Men* (2006), joka seuraa homoseksuaalistenmiesten elämää Lontoossa ja Brightonissa. Dokumentissa keskitytään nuorten homomiesten elämään, jotka ovat ulkonäkökeskeisiä ja joilla on ongelmia päihteiden kanssa. Dokumentti käyttää näiden nuorten miesten elämää esimerkkinä siitä, millaista homoelämäntapa on. Dokumentti on tosin saanut vastustusta keskustelupalstan muilta käyttäjiltä, sitä on kuvailtu puolueelliseksi ja keskittyvän pieneen homomiesten vähemmistöön, jonka avulla dokumentaristi on maalannut negatiivisen kuvan homomiehistä. Yksi käyttäjistä osoittikin, että jos joku tekee dokumentin heteromiehistä ja seuraa vain strippibaarin asiakkaiden elämää, lopputulos tuskin on kovin positiivinen.

Luonnollisuus tulee esiin siinä, kuinka homoseksuaalisuutta vastustavat käyttäjät puhuvat Fanshawen esittämästä homoelämäntavasta, kuin se olisi erottamaton osa jokaisen homomiehen sisintä olemusta ja he eivät voi olla käyttäytymättä sen mukaan. Luonnollisuus tulee myös esille naiseuden kautta. Homomiesten ajattelu naisellisiksi on vahvasti länsimaihin juurtunut stereotypia (ks. Mitchell & Ellis 2011), joka heijastuu homoseksuaalisuuden vastustajien kommentteissa Suomi24:ssä. Yksi käyttäjä toteaaakin, että myös heteroilla esiintyy piirteitä, jotka ovat tyypillisiä homoelämäntavalle, kuten uskottomuus, mutta nimenomaan naisten keskuudessa. Hänen mukaansa homomiehet ovat naisten kaltaisia, täten he jakavat naisille luonnolliset piirteet.

Komentissa heijastuu vanha stereotypia siitä, että naiset ovat lähempänä luontoa kuin miehet (Holmes 2008, 61). Luonnollinen toiminta koetaan asiana, jonka vastustaminen on vaikeaa ja vaatii vahvaa itsehillintää. Kommentti painottaa nimenomaan naisten taipumusta pettämiseen, vihjaten sen olevan osa naisten perimmäistä luontoa. Kommentoija myös toteaa, että naismaiset taipumukset ovat jopa vahvemmat homoseksuaalisilla miehillä, joka tuo heidät vieläkin lähemmäs luontoa, jopa vaiston varassa elävien eläinten tasolle. Ajatus naisten ja homomiesten luonnollisesta käyttäytymisestä linkittyy laajempaan ilmiöön feminiinisyyden ja maskuliinisuuden kahtiajakoon, jossa maskuliinisuuteen liitetään piirteitä, kuten kulttuuri, järki ja aktiivisuus, kun taas feminiinisyyteen luonto, tunteet ja passiivisuus (Fiorini 2008, 131). Feminiinisyys koetaan negatiivisena asiana, joka on maskuliinisuuden vastakohta.

Michael Kimmel (2004) mukaan maskuliinisuutta on jatkuvasti pidettävä yllä ja todistettava muille, varsinkin toisille miehille. Sen ylläpitämiseen on monia keinoja, kuten asioiden

feminiineiksi koettujen asioiden välttely, maskuliinisten ominaisuuksien ylikorostaminen, mutta myös syrjiminä ja maskuliinisuuden kieltäminen tietyiltä ryhmiltä (2004, 191). Suomi24:ssä on havaittavissa seksuaalivähemmistöjen maskuliinisuuden kieltämistä, esimerkiksi viittamalla homoseksuaalisiin miehiin homoina ja heteroseksuaalisiin pelkästään miehinä. Vaikka maskuliinisuuden kieltäminen toisinaan linkittyy oman epävarmuuden peittämiseen, se voi myös liittyä laajempaan haluun säilyttää yhteiskunta, jossa on selkeästi määritellyt rajat maskuliinisuudelle ja feminiinisyydelle (Jones 2014, 50). Suomi24:sen tapauksessa on vaikea sanoa, mikä on perimmäinen syy maskuliinisuuden kieltämiseen homoseksuaalisilta miehiltä. Keskusteluissa se kuitenkin toimii välineenä erotella homot miehistä alempiarvoiseen asemaan ja negatiiviseksi koettuun feminiiniseen ryhmään.

Ihmisten jaottelu alempiarvoisiin ryhmiin toimii toiseuden välineenä. Toiseuteen kuuluu ajatus siitä, että jokin ominaisuus määrittää koko ryhmän, luoden heistä homogeenisen massan, joka käyttäytyy ja ajattelee samalla tavalla. Toiseuttamisen lähtökohtina ovat usein kansalaisuus, kulttuuri ja uskonto (ks. Breidenbach & Nyíri 2009, Anderson & Hughes 2015), mutta mikä tahansa ominaisuus, oli se sitten seksuaalinen suuntautuminen tai sukupuoli, voi toimia perusteena. Suomi24:n palstoilla seksuaalivähemmistöjen toiseuttaminen luonnolliseksi koetun feminiinisyyden kautta sisältää juuri ihmisten seksuaalisuuden näkemisen dominoivana ominaisuutena, joka määrittää kaikki muut osa-alueet heidän elämässään. Käyttäjien mukaan seksuaalivähemmistöjen tulisi pyrkiä joko parannukseen tai edes piilottamaan kieroutuneet taipumuksensa, luoden toiseuteen liittyvän hierarkian ei-toivotun seksuaalisuuden ja luonnollisen heterouden välille. Hierarkiaa luodaan myös käyttämällä erittäin luonnolliseksi ja jopa mystiseksi koettua asiaa: lisääntymistä. Lisääntyminen, tai sen mahdollisuus, on asia, joka mainitaan kahden samaa sukupuolta olevan henkilön välisen seksin isoimmaksi puutteeksi.

Käyttäjien tapa yhdistää feminiinisiä piirteitä homoseksuaalisiin miehiin on mahdollista analysoida heterolinjan avulla. Heterolinjan ajatuksen mukaan homoseksuaalisuutta yritetään ymmärtää ajattelemalla sukupuolia vastakohtina, jotka vetävät toisiaan puoleensa kuin magneetit. Linjasta poikkeaminen on fysiikan lakien mukaan mahdotonta, joten se tehdään mahdolliseksi yhdistämällä homoseksuaalisiin ihmisiin vastakkaisen sukupuolen piirteitä. Tällä tavalla homoseksuaali on enemmän tai vähemmän linjassa, koska he itse edustavat vastakkaista sukupuolta, vaikkakin epätäydellisesti (Ahmed 2004, 69–71).

Suomi24:sen käyttäjät tarjoavat neuvoja siihen, miten tunnistaa homoseksuaali. Homoseksuaalisuuteen negatiivisesti suhtautuvat käyttäjät kuvailevat homoseksuaaleja

stereotyyppisten ajatusten avulla. Monet käyttäjät myös tiedustelevat Suomi24:ssa, että onko heidän tuntemansa mies homoseksuaali. Useissa tapauksissa heidän epäilynsä heräävät, koska heidän mielestään kyseinen henkilö käyttäytyy tai puhuu naismaisesti. Tällaisia asioita ovat mm. kimeä ääni, hyvin pukeutuminen, sisustuksesta kiinnostuminen ja herkkyyys. Käyttäjät myös tuovat esille, että heidän epäilevällä henkilöllä on paljon naispuolisia ystäviä. Fyysiset naiseuteen viittaavat ominaisuudet ovat myös homoseksuaalistenmiesten piirteiden listalla. Löysät ranteet ja heikko puristus kätellessä on mainittu useamman kerran. Aivojenkin läheisyys naisten kanssa on tuotu esiin, liittäen homoseksuaalisiin miehiin transsukupuolisia piirteitä. Vastaavasti homoseksuaalisiin naisiin liitetään maskuliinisia ominaisuuksia, kuten matala ääni, miesmäisesti pukeutuminen ja kiinnostuneisuus autojen kaltaisia mekaanisia asioita kohtaan. Voimakas r-kirjaimen lausuminenkin koetaan maskuliiniseksi ominaisuudeksi.

5.4 EVOLUUTIO JA LUONNOLLISUUS

Seksuaalisesta suuntautumisesta puhuttaessa ei ole yllättävää, että evoluutio tulee esille Suomi24:n keskustelupalstoilla. Darwinin evoluutio on yksi laajimmin hyväksytty ja parhaiten todistettavissa oleva tieteellinen teoria (National Academy of Sciences: Institute of Medicine 2004, 17), joten ei ole yllättävää, että käyttäjät vetoavat siihen puolustaessaan omaa kantaansa luonnollisuuteen ja homoseksuaalisuuteen liittyvissä keskusteluissa. Tosin Suomi24:ssa käyttäjien kommentit evoluutiosta ovat useimmiten ristiriidassa tämänhetkisen tieteellisen tutkimuksen kanssa.

Useimmin esiintyvä evoluutioon liittyvä ristiriita on sen tarkoituksenmukaisuus. Käyttäjät puhuvat evoluutiosta kuin se olisi oma entiteettinsä, joka ohjaa lajien kehitystä kohti jotakin tiettyä maalia, ja kaikilla ominaisuuksilla, mitä lajeissa esiintyy, on jokin tarkoitus. Nämä piirteet esiintyvät 1800-luvun anatomian teoriassa lajeja varten tehdystä suunnitelmasta, jonka mukaan on olemassa suunnitelma, joka ohjaa kehitystä alemmista, yksinkertaisista elämänmuodoista kohti korkeampaa ja monimutkaisempaa olemassaoloa (Farber 2000, 43). Evoluution tavoitteellisuus ei ole pelkästään Suomi24:ssa esiintyvä virhe, vaan yksi yleisimmistä väärinymmärryksistä (Fuentes 2012, 43).

Käyttäjät myös ihmettelevät, että miksi homoseksuaalisuutta on vielä olemassa, jos ominaisuudet ovat perinnöllisiä. Homoseksuaalisuuden hyödyllisyyttä evoluution kannalta on puolustettu mm. sillä, että homoseksuaalit lisäävät sisarustensa lapsien elinmahdollisuuksia kattavan kelpoisuuden kautta. Kattava kelpoisuus tarkoittaa sitä, että lajit eivät toimi yksilöiden vaan geenien tasolla, joka tarkoittaa sitä, että yksilön ei välttämättä tarvitse itse lisääntyä, jos hänen geeninsä menevät eteenpäin esimerkiksi sisarusten kautta (Barash 2012, 104). Homoseksuaalisuuden merkitystä evoluution kannalta on myös puolustettu naisten mieltymyksellä kiltteihin miehiin aggressiivisten sijaan, liittäen luonteeseen liittyviä ominaisuuksia seksuaalisuuteen. Tämä ajatusmalli ottaa lähtökohdaksi sen, että homoseksuaalisuus on geneettistä, vaikka varsinaista syytä ei tiedetä (Carlson 2013, 135–136). Vaikka syy olisikin geneettinen, ihmiset voivat kantaa sitä olematta itse homoseksuaaleja, täten antaen sen jälkeläisilleen samalla tavalla, mitä ruskeasilmäinen voi antaa eteenpäin sinisilmäisyyden geenin.

Suomi24:sen keskusteluissa luonnollisuus ja evoluutio kulkevat käsikädessä. Homoseksuaalisuuden yhdistäminen evoluution tulokseksi antaa sen puolustajille välineen todistaa sen luonnollisuus, koska miten ominaisuus, joka on kehittynyt meille evoluution tuloksena, voisi olla luonnon? Homoseksuaalisuuden vastustajat usein yrittävät kumota tämän väitteen joko ottamalla sen pois kokonaan evoluutiosta luokittelemalla sen sairaudeksi tai ympäristön aiheuttamaksi. Homoseksuaalisuuden vastustajat myös esittävät ajatuksen, että kenties evoluutio teki virheen homoseksuaalisuden kohdalla. Tarkoituksellisuus on kuitenkin vahvasti mukana, oli kyse sitten evoluution kannalta hyödyllisestä ominaisuudesta tai virheestä. Tarkoituksellisuus myös yhdistyy ajatukseen siitä, että kaikki meissä esiintyvät ominaisuudet ovat jotenkin meille oleellisia.

Monet meissä esiintyvät ominaisuudet, jotka eroavat riippuen yksilöstä, eivät loppujen lopuksi ole merkityksellisiä selviytymisemme kannalta, kuten silmien väri, kielen rullalle saaminen tai korviennipukat. Monet ominaisuudet ovat ns. neutraaleja, eivätkä ne vaikuta meidän mahdollisuuteemme saada geenejämme eteenpäin (Fuentes 2012, 59). Homoseksuaalisuuden kohdalla omien geenien eteenpäin vieminen on tietenkin hankalampaa kuin heteroseksuaaleilla, mutta kattava kelpoisuus voi omalta osaltaan selittää ominaisuuden säilymisen. Homoseksuaalisuutta ei kuitenkaan juurikaan koeta neutraaliksi ominaisuudeksi evoluutiosta puhuttaessa, vaan se on joko haitallinen tai hyödyllinen. Evoluutio koetaan siis tarkoituksenmukaiseksi ja koska luonnollisuus yhdistetään siihen niin vahvasti päätyy sekin tarkoituksen piiriin.

6. USKONTO JA PYHÄ LUONNOLLISUUS

6.1 KRISTINUSKO JA LUONNOLLISUUS

Luonnollisuudesta uskonnon näkökulmasta puhuvat liittävät tarkoituksen Jumalaan ja Jeesukseen. Kristinusko on ainoa uskonto, johon Suomi24:n käyttäjät viittaavat, joka ei ole yllättävää ottaen huomioon, että noin 70% Suomen väestöstä kuuluu evankelis-luterilaiseen kirkkoon ja toiseksi suurin uskonnollinen instituutio on ortodoksinen kirkko, johon kuuluu noin 1% väestöstä (InfoFinland.fi).

Homoseksuaalisuuden vastustajat tuovat esille, kuinka Jumala ei tarkoita ihmisten olevan homoseksuaaleja. He hakevat tukea väitteilleen Raamatusta, varsinkin Vanhasta testamentista. Heidän mukaansa Jumala on luonut miehen ja naisen, jotka kuuluvat tosilleen, mutta kuitenkin ovat olemassa omilla heille tarkoitetuissa rooleissaan. Miehen ja naisen vastakkaisuutta voidaan ajatella laajemmin koko juutalaiskristillisen uskon perustana. Alussa Jumala erotteli valon pimeydestä, taivaan ja maan vedet, sekä meren ja maan. Juutalaiskristillisen Jumalan koko luomistyö siis alkoi järjestyksen luomisella erottelemalla asiat vastakohtiin. Hän myös loi maan ja mereneläimet ja laittoi ne tarkoittamiinsa paikkoihin.

Myöhemmin Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen, joten ihminen on muita eläimiä lähempänä Jumalaa. Siksi koetaan tärkeäksi, että ihminen seuraa Jumalan tarkoittamia eroavaisuuksia. Tämä esiintyy myös Suomi24:sen palstoilla, joissa osa käyttäjistä väittävät homoseksuaalien valinnee etäännyttämisen Jumalasta. Homoseksuaalisuus yhdistää kaksi samaa asiaa, joiden Jumalan tarkoituksen mukaan ei pitäisi yhdistyä, luoden kaaosta hänen luomaan järjestykseen (Dececco & Long 2013, 69). Asioiden ja olentojen lokeroinnin voidaan siis katsoa olevan yksi perustavanlaatuisen kristinuskon ominaisuus. Kaikelle on tarkoitettu taivaasta osoitettu luonnollinen paikka ja rooli. Tässä ajattelumallissa tulkitaan Raamatun teksti hyvin kirjaimellisesti, ja se on ihmisen luonnollisen käyttäytymisen ensisijainen lähde.

Luonnollisuuden voi yhdistää pyhyden käsitteeseen. 1800-luvulla piispa John Charles Ryle pohti pyhyttä ja mitä se käytännössä tarkoittaa teoksessaan *Holiness: Its Nature, Hinderances Difficulties and Roots* (1879). Hänen päätelmiään oli muun muassa, että pyhyteen kuuluu Jumalan kanssa samaa mieltä oleminen kaikissa asioissa ja kaikkien tiedettyjen syntien vieroksuminen (1879/2001, 22). Suomi24:sen käyttäjät puhuvat luonnollisuudesta, kuin se olisi yhtä Jumalan tarkoituksien kanssa, täten Rylen määritelmä pyhydestä on lähes synonyymi

luonnollisuuden kanssa. Raamattu toimii sekä Rylen, että käyttäjien lähteenä Jumalan tahdon tulkitsemiselle. Käyttäjät kokevat, että Raamattu nimenomaan kieltää homoseksuaalisuuden, täten jättäen sen ulkopuolelle luonnollisuudesta ja sitä kautta myös pyhydestä, täten pudoten vieroksuttavan synnin asemaan.

Homoseksuaalisuuden puolustajia uskonnon näkökulmasta on huomattavasti vähemmän kuin sen vastustajia. He tuovat esille nykykristinuskon isoja arvoja, kuten lähimmäisenrakkautta ja anteeksiantoa. Uusi testamentti on heille selvästi Vanhaa testamenttia tärkeämpi ja jotkut heistä myös kirjoittavat, että Vanhan testamentin lait, joihin homoseksuaalisuuden vastustajat useimmin viittaavat, eivät koske kristittyjä. He vertaavat homoseksuaalisuuden tuomitsevia uskonnon nojalla fariseuksiin, jotka väittävät tietävänsä, mikä on syntiä ja mikä ei ja jakavat tuomiota siitä, ketkä joutuvat helvettiin. He myös painottavat sitä, että homoseksuaalisuus on synnynnäinen ominaisuus ja täten Jumalan luomistyön lopputulos, joten Jumala on tarkoittanut joidenkin ihmisten olevan homoseksuaaleja. Mielenkiintoinen esille tullut näkökanta on homoseksuaalisuuden hyväksyminen synniksi, mutta samalla muistuttaminen, että kaikki ihmiset tekevät syntiä, jopa avioliitossa elävät heteropariskunnat. Heidän kantansa on, että kaikki synnit ovat samalla tavalla tuomittavia, mutta ne voidaan antaa anteeksi ja ainoa, joka saa tuomita muut on Jumala.

Jeesuksen näkeminen homoseksuaalina, tai edes homoseksuaalisia tunteita omaavana opetuslapsiaan kohtaan, on yleinen ilmiö ei-heteroseksuaalisten kristittyjen parissa (Yip 2005, 24). Tämä ilmiö ei juurikaan ilmene Suomi24:ssä. Jeesuksen mahdollisesta homoseksuaalisuudesta on paljon kommentteja, mutta ne ovat usein kirjoitettu koomiseen sävyyn ja niiden tarkoitus on lähinnä asettaa Jessukseen uskovat käyttäjät naurunalaisiksi.

6.2 KRISTINUSKO JA SEKSUAALISUUS

Monet homoseksuaalisuuden vastustajat, jotka vetoavat kristinuskoon perusteluissaan, kokevat seksuaalisen kanssakäymisen asiana, joka kuuluu yksinomaan heteroseksuaaliseen elämään. Muut seksuaalisuuden suuntaukset nähdään Jumalan tarkoituksen vastaisina ja täten luonnottomina. Heteroseksuaaliseen kanssakäymiseen tosin ei juurikaan liitetä sääntöjä tai rajoja. Perinteisesti tärkeänä koetusta avioliitosta ei ole juurikaan mainintaa ainoana sallittuna seksin harrastamisen paikkana. Avioliiton sijaan yksi foorumikeskustelija toi huomion ehkäisyyn ja ajatukseen miehen siemenen tärkeydestä elämänantajana ja pyhänä substanssina,

jonka Jumalan antama tarkoitus on hedelmöittää nainen. Tässä ajattelussa suljetaan pois ei lisääntymiseen johtava seksuaalinen kanssakäyminen ja masturbaatio. Seksuaalisuuden rajoittaminen vain lisääntymiseen tähtäävän toimintaan herättää vahvoja reaktioita muissa keskusteluun osallistujissa, jotka omalta osaltaan heijastelevat jo kristinuskon alkuaikoina käytyjä keskusteluja seksuaalisuuden ja synnin luonteesta.

Samaa sukupuolta olevien ihmisten avioliitosta on monta eri keskustelunaloitusta Suomi24:ssa, joissa usein esiintyy kristinuskon vahvana teemana. Yksi keskustelu on aloitettu jakamalla Kirkko ja kaupunki nimisellä sivustolla esiintyvä artikkeli, jossa Helsingin piispa Teemu Laajasalo toteaa, että ”homoseksuaalisuus ei ole synti, sairaus tai häpeä, homojen syrjiminen sen sijaan on”. Monet keskusteluun osallistuvat tuovat näkökantaa esiin, että Laajasalo johdattaa ihmisiä harhaan uskottelemalla heille, että homoseksuaalisuus ei ole millään tavalla Jumalan tahdon vastaista, varsinkin kun hänen mielestään samaa sukupuolta olevien kirkkohäät pitäisi olla sallittuja. Monet käyttäjät myös ovat Laajasalon kanssa samoilla linjoilla ja puolustavat hänen näkemyksiään.

Yksi keskusteluun osallistuva käyttäjä tuo esiin heteroavioliitossa olevien vastuuta harjoittaa avioelämää raamatullisesti oikeaoppisella tavalla pistämällä keskiöön lisääntymisen ja Jumalan ihmiselle antaman tarkoituksen täyttää maa. Käyttäjän tarkoituksena on kirjoitustyylistä päätellen enemmän provosoida ja ärsyttää homoseksuaalisuuden vastustajia saamalla heidät tuntemaan itsensä tekopyhiksi, koska heidän eivät noudata raamatullisia avioliiton ohjenuoria. Raamattu ilmaisee joitakin asioita melko suoraan tavalla, joka ei jätä paljoa tulkinnan varaan, mutta se on myös usein hyvin ympäröityä ja tukeutuu kielikuviin. Raamatun opetusten ja komentojen merkityksillä voi olla myös nyanssieroja kielestä ja käännöksestä riippuen. Esimerkiksi Ensimmäisessä Mooseksen kirjassa esiintyvä ”käsky” lisääntymisestä on tulkittu perinteisissä kirkon opeissa komentona, mutta sen voi myös ymmärtää ei velvoittavana siunauksena (Carmichael 2010, 2).

Kommentti oikeaoppisesta avioliitosta aiheuttaa pitkän väittelyketjun, jossa keskiössä on miehen siemenen pyhyys ja saako sitä haaskata käyttämällä ehkäisyä seksissä tai ejakuloimalla muualle kuin naisen vaginaan. Käyttäjät esittävät monenlaisia Raamatun tulkintoja aiheeseen liittyen. Pääpiirteinä väittelyssä esiintyy homoseksuaalisuuden puolustajilla se, että jos Raamattua lähdetään tulkitsemaan hyvin perusteellisesti ja kaikki siellä esiintyvä on validia vielä nykyäänkin, pitäisi myös siemenen haaskaamiseen olevat ohjeet ottaa yhtä tosissaan.

Homoseksuaalisuuden vastustajat taas eivät hyväksy tulkintaa siemenen tärkeydestä ja toteavat, että se on täysin ihmisten mielikuvituksen tulosta, eikä se ole aitoa Jumalan sanaa.

Huomionarvoista on myös se, että homoseksuaalisuuden vastustajat nojaavat myös moderniin tietoon lisääntymisen yksityiskohtaisista funktioista. Useimmissa tapauksissa vain yksi siittiö hedelmöittää munasolun, jolloin kaikki muut siemennesteessä olevat siittiöt kuolevat. Tämä heidän näkemyksensä mukaan todistaa, että Jumalalla ei ole mitään ehkäisyä vastaan, koska jo pelkästään lisääntymiseen johtavassa seksissä miehen siemenestä menee kaikki yhtä siittiötä lukuun ottamatta niin sanotusti hukkaan. Tiede siis otetaan mukaan oman näkemyksensä tueksi vahvistamaan Raamatun sanaa ja sen tulkintaa. Heidän mukaansa pelkkä ajatuskin siitä, että miehen siemen olisi jotenkin pyhää substanssia, jota ei tule haaskata pilkkaa Jumalan älykkyyttä, joka on omalta osaltaan yksi synty lisää homoseksuaalisuuden puolustajien listaan.

Käyttäjien keskustelussa heijastuu vahva luotto omaan Raamatun lukemiseen ja sen tulkintaa sen sijaan, että luotettaisiin kirkon virallisen kantaan ja oppineiden pappien tulkintaan. Kristinuskon alkuaikojen suurien ajattelijoiden tulkinnoille ei anneta juurikaan painoarvoa, eikä Suomessa perinteisesti tärkeänä koettu luterilainen kirkkokaan tunnu olevan tukena Raamatun tulkinnalle. Käyttäjillä on suuri luottamus siihen, että heidän tulkintansa Raamatun teksteistä on oikea, eikä siihen tarvitse juurikaan muiden näkemyksiä selvittää.

Käyttäjien keskustelu siemenen tärkeydestä ja vain lisääntymiseen tähtäävän seksin synnittömyydestä muistuttaa 400-luvulla kristinuskossa käytyä pitkäaikaista väittelyä Augustinuksen ja Pelagiuksen teologioiden välillä. Augustinuksen teologiaan kuuluu vahvasti ajatus sekä perisyntistä ja jo syntymästä lähtöisin olevasta ihmisen turmeltuneisuudesta sekä kuoleman luonnottomuudesta ja seksuaalisen intohimon synnillisyydestä. Hänen mukaansa kaikki tämä on lähtöisin Aatamin valinnasta toimia Jumalan tahtoa vastaan, joka muutti koko ihmiskunnan kohtalon olemaan synnin vankina kuolemaan asti. Pelagius taas ajatteli, että kuolema on osa ihmisten elämää, eikä se itsessään ole paha asia tai Aatamin synnin aiheuttama. Hän uskoi, että synty ei voi periytyä vanhemmilta jälkeläisille ja jokainen ihminen on syntymässä synnitön ja vasta myöhemmin omilla moraalisisilla valinnoilla tuo synnin osaksi itseään. Hänen kannattajansa Julian kehitti Pelagiuksen ajatuksia lisää ja tuli siihen lopputulokseen, että fyysinen kuolema, sekä seksuaalinen nautinto eivät ole rangaistuksia tai syntiä, vaan Jumalan tekoja, jotka ovat täysin luonnollisia ja osa maanpäällistä elämää (Pagels 1988, 113–116).

Seksuaalinen halu ja nautinto olivat iso osa Augustinuksen ja Julianin teologista väittelyä. Augustinus näki seksuaalisten halujen olevan samalla kärsimyksen tasolla kuin esimerkiksi, synnytyskipujen tai viimeisen vihollisen, eli kuoleman, jotka kaikki ovat Aatamin ja Eevan perisyntin aikaansaannosta. Julian koki, että universumin rakenne oli jo valmiiksi määritelty, eikä Aatamin ja Eevan synnit muuttaneet heitä ympäröivää maailmaa millään tavalla vaan he ottivat ensimmäiset askeleet heidän oman sisäisen moraalinsa rappeutumiseen. Hän näki, että asiat, jotka tapahtuvat kaikille ihmisille tahdosta riippumatta, ovat luonnollisia ja osa kuolevaisen maailman ominaisuuksia, joihin yksikään ihminen ei voi vaikuttaa omilla synneillään tai hurskaudellaan. Täten synnytykseen kuuluva kärsimys, kuolema tai seksuaaliset halut eivät kuulu hyvän ja pahan piiriin vaan ovat ihmisen moraalisesta elämän ulkopuolella olemassa olevia asioita. Synti Julianille vaikutti pelkästään ihmisen omaan sisäiseen hyvinvointiin ja hänen sielunsa paikkaan kuolemanjälkeisessä elämässä (Pagels 1988, 121–122).

Augustinuksen ja Julianin teologinen väittely kesti yhteensä kaksitoista vuotta, kunnes Augustinus menehtyi. Katolinen kirkko lopulta totesi, että Augustinuksen tulkinta Raamatun teksteistä on lähempänä todennukaisuutta kuin Julianin, jonka he leimasivat vääräoppiseksi. Historioitsijat ovat spekuloineet, että kirkko suosi Augustinuksen näkemyksiä enemmän, koska hänen oppiansa mukaan ihminen ei voi itse löytää pelastusta vaan tarvitsee ulkopuolisen instituution ohjeistusta. Tämä ajattelumalli asetti kirkon täydelliseen valta-asemaan, joka pystyy saamaan ihmiset toimimaan tahtonsa mukaan lupaamalla heille iankaikkisen elämän heidän kuolemansa jälkeen (Pagels 1988, 124–126).

Julianin ja Augustinuksen näkemykset seksuaalisesta nautinnosta ja sen harjoittamisesta omalta osaltaan heijastuvat Suomi24:sen väittelyssä. Tosin kukaan käyttäjistä ei tunnu olevan tosissaan Augustinuksen näkemyksen kannalla. Homoseksuaalisuuden kannattajat silti argumentoivat hänen oppiansa kautta, saadakseen vastustajansa naurunalaisiksi ja löytääkseen aukkoja heidän Raamatun tulkinnasta.

Käyttäjien näkemys olemassa olevan maailman realiteettien, kuten seksin hyvänä näkemisen, on vahvasti samoilla linjoilla Julianin näkemysten kanssa. Ehkäisyn hyväksyminen lisääntymisen biologisten prosessien kautta heijastelee Julianin tapaa tulkita Raamatun tekstejä ja selvittää Jumalan tahtoa. Käyttäjät luottavat omaan tietoonsa lisääntymisessä tapahtuvissa biologisissa prosesseissa, kuten siittiöiden menehtymisen, kun he tulkitsevat Raamatun tekstejä ehkäisyyn liittyen. Tällä tavalla oma tieto ja kokemus otetaan tueksi Jumalan tahdon

selvittämiseen. Lähtökohtana on siis se, että kaikki se mitä me voimme havaita maailmassa, on Jumalan luomistyön tulosta ja niin on tarkoitettu olevan sen sijaan, että ymmärtäisimme jotkin asiat turmeltuneisuuden ja synnin tulokseksi, kuten Augustinuksen oppeihin kuuluu.

Homoseksuaalisen intohimon ja rakkauden kohdalla tosin osa käyttäjistä ei luota siihen, että heissä esiintyvät tunteet olisivat Jumalan tahto. Tällä tavalla homoseksuaalit suljetaan omaan kokemukseen luottamisen piirin ulkopuolelle. Heidän tulkintansa eettisistä ja puhtaista tunteista ei koeta olevan valideja siinä suhteessa, missä heteroseksuaaleiksi itsensä määrittelevien käyttäjien ovat.

Homoseksuaalisuuden tuomitsevat käyttäjät tukeutuvat Raamatun kohtiin, joissa tuomitaan vahvasti homoseksuaalisuus ja pitävät pappeja ja piispoja, jotka hyväksyvät homoseksuaalisuuden, erityisen syntisinä. Tämä johtuu siitä, että heidän näkemyksensä mukaan hengelliset johtajat ohjaavat ihmisiä harhaan ja synnin tielle ja käyttävät asemaansa eräänlaisensa henkisyiden auktoriteettina maailman syntiin johdattamiseen ja sitä kautta turmelemiseen. Tämä ajatus on ristiriidassa Julianin näkemyksen kanssa ja seuraa enemmän Augustinuksen linjaa, jossa ihmisten syntisyys suoraan vaikuttaa maailmaan negatiivisella tavalla.

7. HOMOFOBIAN TEEMAT

7.1 HOMOFOBIA AINEISTOSSA

Homofobiset kommentit ja aihealueet ovat verkkokeskusteluissa valitettavan yleisiä ilmiöitä (ks. Soininen 2015). Keskustelufoorumeilla usein käytetään räväkkää kirjoitustyyliä, joka on usein hyökkävää, halventavaa ja liioiteltua. Suomi24 ei ole poikkeus, ja sitä myös leimaa mm. rasistinen, homofobinen ja poliittinen vihapuhe (Pöyhtäri, Haara & Raittila 2013, 48–49). Foorumin negatiivista ilmapiiriä korostaa myös se, että suurin osa sen käyttäjistä kokee siellä tapahtuvan keskustelun olevan pääsääntöisesti epäkunnioittavaa (Harju 2018, 58).

Jarmo Harri Jantunen on kirjoittanut artikkelin diskursseista liittyen homoihin ja heteroihin nimeltään *Homot ja heterot Suomi24:ssä: analyysi digitaalisista diskursseista* (2018). Artikkelitutkimus tutkii millaisia sanoja ihmiset käyttävät homouteen liittyvän keskustelun yhteydessä ja millaisia taas heterouteen. Jantusen tutkimus paljasti, että homouteen liitetään paljon enemmän alatyylisiä ilmauksia, kuin heterouteen. Uskontoon liittyvät teemat nousevat myös usein pinnalle homoutta koskevissa keskusteluissa (Jantunen 2018, 8).

Jantunen jakoi homouteen yhdistetyt diskurssit eri teemoihin niiden analysoimista varten. Uskonto osoittautui jopa niin merkittäväksi teemaksi Jantusen tutkimuksessa, että suurin osa homouteen liittyvistä keskusteluista (20,02%) kuuluu siihen. Toiseksi isoimmaksi teemaksi osoittautui henkilöt, kuten poliitikot tai artistit (16,4%), ja kolmanneksi aggressio (16%), joka useissa tapauksissa täyttää vihapuheen kriteerit. Tutkimuksessa löydettiin, että varsinkin kirosanat ovat vahvasti käytettyjä homoseksuaalisuudesta puhuttaessa, mutta myös väkivalta on vahvasti esillä, kuten homojen ampuminen, kivittäminen tai turpaan vetäminen (Jantunen 2018, 9–11).

Käsittelyssäni aineistossa homofobia nousee myös vahvasti esille. Luonnollisuus on jo itsessään hyvin arvolutunut termi, joka pitää sisällään erittäin positiivisia konnotaatioita. Ei siis ole yllättävää, että keskusteluissa, joissa osa käyttäjistä väittää homoseksuaalisuuden olevan luonnotonta, homofobisuus on läsnä. Homofobisuuden tarkastelemisen tueksi käytän Oxfordin sanakirjan määritelmää. Sanakirjan mukaan homofobia on ”vahva ennakkoluulo (=kohtuuton vastenmielisyys) homoseksuaalisia ihmisiä kohtaan” (Oxford learner’s

dictionary). Määritelmä on tutkimukseen sopiva, koska se antaa hyvät mahdollisuudet tutkia ilmiötä keräämässäni aineistossa laajasti ja monesta eri näkökulmasta.

Uskonnon merkittävyyden takia aineistossani esiintyy paljon homofobisia kommentteja helvettiin liittyen. Homofobisien kommenttien tekijät eivät välttämättä uhkaile homoseksuaaleja fyysisellä väkivallalla, vaan he sen sijaan uhkaavat heitä ikuisella kärsimyksellä kuoleman jälkeen. Helvettiin joutumiseen usein liittyy homoseksuaalien näkeminen Jumalan vihaavina iljetyksinä, jotka ovat vastoin hänen ihmiselle luomaa, luonnolliseksi koettua, tarkoitustaan vastaan.

Homofobisuus esiintyy myös käyttäjien oman tunneperäisen maailman ymmärtämisen kautta. Mainitsin jo aikaisemmin, että osa käyttäjistä perustaa oman määritelmänsä luonnollisista asioista siihen, mitä he tuntevat, kun he asiaa ajattelevat. Täten homoseksuaalisuus saa luonnottomuuden leiman joiltakin käyttäjiltä, koska se herättää heissä inhon tunnetta. Kyseiset käyttäjät myös yleistävät omat tuntemuksensa koskemaan suurinta osaa heteroseksuaalista ihmiskuntaa vahvistaakseen heidän tulkintaansa homoseksuaalisuuden luonnottomuudesta. Kantansa todistamiseksi he kertovat esimerkkejä monien uskontojen homokiehteisistä näkemyksistä sekä homovastaisia laeista, jotka olivat joskus Suomessa voimassa tai ovat edelleen voimassa osassa maailman maista.

Vääristymä on homoseksuaalisuuden vastustajien yleisesti käyttämä termi. Vääristymällä käyttäjät tarkoittavat tilaa tai ominaisuutta, joka ei ole luonnollista terveelle ihmiselle. Esimerkeiksi vääristymästä annetaan alkoholismi tai elämää hankaloittava kehitysvamma. Seksuaalinen suuntautuminen siis rinnastetaan asioihin, jotka selvästi hankaloittavat yhteiskunnallista elämää. Huomion arvoista tosin on, että kehitysvammasta aiheutuvaa haittaa voidaan huomattavasti lieventää tai jopa poistaa kokonaan muutoksilla esimerkiksi lainsäädännössä ja representaatioissa (ks. Dirth & Branscombe 2017).

Homoseksuaalisuus on kokenut tieteensaralla kehityskaaren sairausluokituksesta yhdeksi seksuaalisen monimuotoisuuden suuntautumisesta (ks. Drescher 2015). Tieteellisistä määritelmistä huolimatta osa Suomi24:n käyttäjistä näkee sen edelleen haitallisena tilana, josta pitäisi pyrkiä parantumaan. Jos se ei ole mahdollista, se pitäisi vähintään piilottaa muulta maailmalta. Homoseksuaalisuuden haitoiksi nähdään esimerkiksi liiallinen alkoholin kulutus, pinnallisuus, huumeriippuvuus ja sukupuolitaudit. Nämä ongelmat eivät liity homoseksuaalisuuteen mitenkään, mutta käyttäjät usein kokevat, että ne ovat yhteydessä toisiinsa.

Homoseksuaalisuutta ei pelkää koeta haitalliseksi homoseksuaaleille itselleen, vaan se nähdään haitallisena koko yhteiskunnalle. Yhteiskunnallinen haitallisuus tulee lähinnä esiin lasten kautta. Homoseksuaalisuuden vastustajat ilmaisevat huolen omista lapsistaan ja mitä homoseksuaalisuuden näkyminen esimerkiksi televisiossa aiheuttaa heissä. He ilmaisevat pelkoa siitä, että luonnollinen seksuaalisen suuntautumisen kehitys voi häiriintyä ja saada lapset hämilleen siitä, mikä on normaalia ja mikä ei. Osa kommentoijista on mennyt niinkin pitkälle, että heidän mukaansa ihmiskunnan kohtalo lajina on uhattu. Homoseksuaalisuus koetaan leviävän median ja sallivan ilmapiirin kautta. Se on kuin pysäyttämätön virus, jonka takia ihmiset lopettavat lisääntymisen kokonaan.

Heteroseksuaalisuus ja homoseksuaalisuus myös asetetaan vastakkain. Homoseksuaalien lisääntynyt näkyvyys mediassa koetaan uhaksi heteroseksuaalisuutta kohtaan. Nämä kaksi seksuaalisuuden suuntausta asetetaan tilanteeseen, jossa ne ovat toistensa vastakohtat. Se, mikä on toiselle eduksi, on toiselta pois. Homoseksuaalien vahvempi näkyvyys yhteiskunnan eri osa-alueilla koetaan suositukseksi homoseksuaaliksi ryhtymisestä ja heteroseksuaalisuuden paheksunnasta. Käyttäjät esittävät huolta siitä, että heidän harjoittamansa elämäntapa on uhattuna ja tulee vähemmän hyväksytyksi yhteiskunnassa sallivan ilmapiirin myötä. He eivät koe mahdolliseksi sitä, että erilaiset elämäntavat voivat olla olemassa yhtä aikaa. Sen sijaan on olemassa yksi dominantti elämäntapa, joihin koko yhteiskunnan tulee sopeutua.

Homoseksuaalisuuden vastustajat myös kirjoittavat kommentteja, jossa tuovat esille omaa heteroseksuaalisuuttaan tai miehisyyttään. He mainitsevat esimerkiksi vaimonsa tai harjoittamansa seksin naisten kanssa. Seksin mainitsemiseen yhteydessä saatetaan todeta, että se sujuu hyvin ja sitä harrastetaan paljon. Osa käyttäjistä on myös tuonut esille sen, että he syövät lihaa, vaikka se ei liity keskustelunaiheeseen mitenkään.

7.2 HOMOFOBIA JA ”OIKEA MIEHISYYS”

Suomi 24:ssä kommentoivat homoseksuaalisuuden vastustajat samaan aikaan hyökkäävät homoseksuaalisia miehiä vastaan ja puolustavat omaa heteroseksuaalista ”tosi miehen” identiteettiä. Asetelma seuraa vahvasti Gregory Herekin teoriaa defensiivisyyden esiintymisestä homofobiassa ja sukupuoleen liittyvissä epävarmuuksissa. Tämä voi ilmentyä esimerkiksi miehiseksi koettujen piirteiden korostamisessa itsessään, tai se voi johtaa heissä itsessään negatiivisiksi koettujen ominaisuuksiensa ulkoistamiseen johonkin toiseen ryhmään.

Homoseksuaaliset miehet voivat olla yksi ryhmä, johonka epämiellyttäviksi koettuja ominaisuuksia kohdennetaan. Homoseksuaalisia miehiä vähätellään ja heihin yhdistetään naiselliseksi koettuja ominaisuuksia. Tällä tavalla heteroseksuaaliset miehet suojelevat omaa miehistä identiteettiään toisten miesten silmissä ja osoittavat seuraavansa heteronormatiivisia sukupuolirooleja (Herek 1986, 565-567).

Arto Jokinen on kirjoittanut suomalaisten miesten kokemasta paineesta olla maskuliininen ja suorittaa omaa miehyyttään. Hän kiinnittää huomiota mm. siihen, kuinka maskuliinisuus on paradoksaalista: se on samaan aikaan synnynnäistä ja luonnollista jokaiselle miehelle, mutta sitä silti täytyy jatkuvasti todistaa itselleen, sekä ympäröivälle maailmalle. (Jokinen 2000, 212.) Miesten hyväksyty maskuliinisuus esiintyy erilaisina odotuksina, jotka Jokinen on jakanut viiteen miesideaalin aspektiin:

1. Mies on fyysisesti voimakas, ja hän on fyysiseltä kooltaan naista suurempi.
2. Mies menestyy yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti. Hän kykenee elättämään perheensä, ja hänellä on poliittista tai sosiaalista valtaa.
3. Mies on luonteeltaan vakaa ja järkkymätön, mikä ilmenee päättäväisyytenä, kriisitilanteiden hallintana ja rationaalisuutena.
4. Mies kykenee puolustamaan itseään, naistaan, lapsiaan, omaisuuttaan ja yhteisöään sekä henkisiltä että fyysisiltä hyökkäyksiltä.
5. Mies on synnynnäisesti heteroseksuaali. Rakastajana hän on väsymätön puurtaja. (Jokinen 2000, 210)

Suomi24:n homofobisiksi luokiteltavissa kommentteissa lähes kaikki Jokisen miesideaalin viisi aspektia ovat tavalla tai toisella havaittavissa. *Miehisen fyysisyyden aspekti* ilmenee tavoilla, joilla homoseksuaaleista puhutaan. Heitä kuvataan mm. heiveröisiksi, neideiksi ja heikkoranteisiksi. Täten heidät suljetaan pois miehisen fyysisen voimakkuuden kategoriasta. Pelkkä fyysinen olemus on myös merkittävä ominaisuus, joilla homojen ja heteroiden välille tehdään eroa. Homoseksuaalit usein koetaan olevan helposti tunnistettavia yksilöitä nimenomaan heidän oletetun naisellisuutensa takia.

Homoseksuaalien asema osana yhteiskuntaa tiedostetaan, mutta vastustajien mukaan heidän ei pitäisi olla osana sitä yhtä vahvasti kuin heteroseksuaalisten miesten. *Yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti menestyvän miehen aspekti* tulee tätä kautta osaksi homofobista diskurssia. Homoseksuaalien pääsystä valta-asemiin ollaan huolestuneita. Huolestusta kokevat käyttäjät pelkäävät mm. sitä, että seksuaalivähemmistöjen valtaan päästessään, he romuttavat

yhteiskunnan moraaliin laillistamalla monia tabuja, kuten inestin ja pedofilian. Käyttäjien huoli on kohdistunut osaan yhteiskunnallisiin vaikuttajiin, esimerkiksi Tarja Haloseen. Hänet koetaan olleen huono presidentti, koska hänellä on yhteyksiä Setaan ja hänen työstään seksuaalivähemmistöjen asioiden parantamiseksi. Halosta usein verrataan Sauli Niinistöön, jota ylistetään hänen miehuudestaan ja hyvästä mausta naisten suhteen.

Vakaan ja järkkymättömän miehisyyden aspekti nousee esille homofobisissa kommentteissa, joissa puhutaan homoseksuaaleille tyypillisistä luonteenpiirteistä. Heidät koetaan rationaalisen ja vahvaluonteisen miehen vastakohtana, eli tunteellisina ja jopa hysteerisinä. Jälleen kerran kommentoijat mainitsevat, että he ovat luonteeltaan lähempänä naisia, kuin miehiä, sulkien heidät pois miehuuden kategoriasta. Homoseksuaalisuus myös koetaan olevan kokonaan järjen ulkopuolella oleva ilmiö. Vaikka useimmissa tapauksissa homoseksuaalisuuden järjenvastaisuudelle ei esitetä muita perusteluita, kuin että asia vain on niin, se silti omalta osaltaan tekee eroa maskuliiniseksi koetun rationaalisuuden ja feminiiniseksi koetun tunteisiin pohjautuvan ajattelun välille.

Homomiehet usein nähdään yksinäisinä susina ilman perhettä. Näin ollen miehisyyden neljännessä aspektissa, jossa *mies kykenee puolustamaan itseään, perhettään, omaisuuttaan ja yhteisöään*, ei tule heidän kohdallaan esille. Sen sijaan heidän ei uskota pystyvän pitämään itsestään huolta, ainakaan tilanteissa, jotka vaativat fyysistä suorituskykyä. Homomiesten kyvystä puolustautua henkisiä hyökkäyksiä vastaan löytyy myös kommentteja, varsinkin jos hyökkäyksien henkinen ominaisuus on uskonnollinen luonteeltaan. Tässä tapauksessa homoseksuaaliset miehet, jotka ovat seksuaalisesti aktiivisia, nähdään syntiin langenneina yksilöinä, jotka ovat täysin avuttomia paholaisen heille lähettämien kiusausten edessä.

Yksi ominaisuus, joka ei ole länsimaalaisen miesideaalin aspekteissa, on maanpuolustus. Maanpuolustus onkin asia, joka on vahvasti sidottu Suomalaisen miehen identiteettiin, mutta ei ole välttämättä esillä kaikissa länsimaissa. Armeijaan menemättä oleva mies usein nähdään liian heikkona kestämään sen vaatima henkinen rasitus (Hoikkala 2009, 253). Homoseksuaalisuuden vastustajat usein yhdistävät homomiehet siviilipalvelukseen, eivätkä heidän mielestään juurikaan mene armeijaa, vaikka monet homomiehet ovat keskusteluissa sanoneet käyneensä armeijan. Homomiesten oletetun armeijan käymättä jääminen kertoo, että he eivät ole kykeneviä puolustautumaan siellä heihin kohdistuvia henkisiä hyökkäyksiä vastaan. Laajemmalla mittakaavalla heitä ei myöskään koeta kykeneviksi puolustamaan ehdottoman tärkeäksi koettua isänmaata.

Jokisen mallin viides aspekti eli *synnynnäinen heteroseksuaalisuus* ei tietenkään ole mahdollista homoseksuaaleille, mutta näkemys rakastajana väsymättömästä puurtajasta itseasiassa nähdään osittain pätevän heihin. Tosin homomiesten kohdalla heiltä otetaan pois asema rakastajana, ja jäljelle jätetään pelkkä väsymätön puurtaja. Homomiehet kuvataan täysin himojensa alaisuudessa eläviksi, joidenka tilanne ei ole kaukana seksiaddiktiosta. Heitä ei useimmissa tapauksissa ei koeta kykeneviksi parisuhteeseen, ja jos he siihen päätyvätkin, heidän ajatellaan pettävän toisiaan ahkerasti. Täten homomiesten ei koeta olevan kykeneviä tasapainoiseen rakkauteen ja kunnioitukseen perustuvaan parisuhteeseen.

Miehisyysmitta ei tietenkään ole pelkästään tunnetasolla mitattu rakkaus. Usein miehisyys liitetäänkin lähes tyrehtymättömät seksuaaliset halut (Kimmel 2005, 5). Homomiesten kohdalla kuitenkin seksuaaliset halut saavat osakseen luonnottomuuden leiman. Homoseksuaalisuuden vastustajat usein kommentoivat nimenomaan homoseksia ja kuinka se ei heteroseksin tavoin ole luonnollista toimintaa. Homomiesten välinen seksi yhdistetään pelkästään anaaliseksiin, joka nähdään likaisena ja inhottavana. Homomiesten seksuaalisuuden suhteen sen vastustajat toimivat tavallaan portinvartijoina, jotka estävät homoseksin kuulumisen luonnollisuuden piiriin, joka samalla sulkee heidän mahdollisuutensa miehiseksi koettuun seksuaalisentoimintaan.

Negatiivisiksi koetut ominaisuudet ovat usein perinteisesti feminiinisiksi luokiteltuja ja homoseksuaaliset miehet usein nähdään naisten kaltaisina, joka sulkee heidät maskuliinisen miesideaalin aspektien ulkopuolelle. Tyypillisesti naisellisiksi koettujen ominaisuuksien lisäksi usein nostetaan esille myös hyperseksuaalisuus ja kyvyttömyys hillitä lihallisia himoja, jotka homomiesten kohdalla ei tuo samanlaista arvostusta, mitä se joissakin heteroseksuaalisissa miesten välisissä ystävyysuhteissa saattaa aiheuttaa.

7.3 TAHATON HOMOFOBIA

Suomi24:n homoseksuaalisuuteen liittyvät keskustelut ei koostu pelkästään homoseksuaalisuuden vastustajista, vaan homoseksuaalisuutta puolustavia kommentteja löytyy suunnilleen saman verran. Homoseksuaalisuuden puolustajat usein argumentoivat, että homoseksuaalisuudesta ei koidu haittaa kenellekään, vaan se tuo iloa ihmisille rakkauden ja intiimiyden kautta. He myös usein tuovat esille esimerkiksi eläinkunnassa tapahtuvan

homoseksuaalisen käyttäytymisen ja Raamatun opetukset lähimmäisen rakastamisesta ja tuomitsemisen jättämisen Jumalan käsiin.

Homoseksuaalisuuden puolustajien tarkoituksena on huolimatta osa heidän kommentistaan sisältävät homofobisia elementtejä. Pääasiallisena on homoseksuaalisuuden käyttäminen välineenä homoseksuaalisuuden vastustajan loukkaamiseksi. Homoseksuaalisuuden vastustajat puhuvat anaalyhdynästä ja siitä, kuinka inhottavaa se heidän mielestään on. Heidän kanssaan väittelevät vastaavat, että he ovat varmaan itse homoseksuaaleja, koska he miettivät kahden miehen välistä seksiä niin paljon.

Homoseksuaalisuus toimii siis negatiivisena ominaisuutena, jonka tarkoituksena on saada toinen käyttäjä naurunalaiseksi. Homoseksuaalisuuden puolustajien tarkoituksena saattaa olla lähinnä sen vastustajien provosointi ja ärsyttäminen, mutta se ei kuitenkaan poista siihen liittyvää ongelmallisuutta. Syrjintä, kuten homofobiset kommentit, ei ole aina tietoista toimintaa, vaan voi tapahtua myös tahattomasti (Lepola 2018, 29). Käyttämällä homoseksuaalisuutta toisen haukkumiseen negatiivisuus säilyy homoseksuaalisuudessa ja se saa ei-toivotun ominaisuuden leiman, täten joutuen alisteiseen suhteeseen heteroseksuaalisuuteen verrattuna.

7.4 LUONNOTON HOMOSEKSUAALISUUS 1920-LUVULLA JA NYKYPÄIVÄNÄ

Homoseksuaalisuuden luonnottomaksi kokevien kommentit muistuttavat vahvasti argumentteja, joita käytettiin jo 1920-luvun Englannissa. Vuonna 1926 kirjailija Radclyffe Hall julkaisi kirjan nimeltään *Yksinäisyyden kaivo*, joka kertoo homoseksuaalisen naisen elämästä. Kirja sai osakseen lähinnä positiivista kritiikkiä ja se myi suhteellisen hyvin, kunnes vuonna 1928 Lontoon *Sunday Expressin* päätoimittaja James Douglas kirjoitti artikkelin, joka vaati kirjan kieltämistä lailla (Knauer 2000, 432).

Douglas perusteli kirjan kieltämistä sillä perusteella, että se levittää vaarallista tietoa, joka saattaa pilata vaikutuksille alttiin nuorison. Douglas näki homoseksuaalisuuden tartuntatautina, jonka olemassaolo on salattava sen leviämisen estämiseksi. Nancy J. Knauer (2000, 433) on jakanut Douglasin käsitykset homoseksuaalisuudesta kuuteen osaan:

1. Homoseksuaalisuus on pahe.
2. Homoseksuaalit saalistavat viattomia.
3. Homoseksuaalit eivät tunne häpeää.
4. Homoseksuaalit vaativat tunnustusta, ei pelkkää suvaitsemista.
5. Kyse on hyvän ja pahan taistelusta (Jumala on puolellamme).
6. Yhteiskunnan on hiljennettävä homoseksuaalisuus.

Kaikki Douglasin jo 1920-luvulla kirjoittamista väittämistä ovat edelleen elinvoimaisia homoseksuaalisuuden vastustajien keskuudessa, ja ne ovat löydettävissä Suomi24:sen keskusteluista. Kaikki väittämät kietoutuvat myös siihen, miten luonnottomaksi koettu homoseksuaalisuus jäsennetään.

Homoseksuaalisuuden näkeminen paheena linkittyy vahvasti luonnottomaksi koettuun toimintaan. Homoseksuaalisuuden syy vaihtelee vahvasti Suomi24:sen käyttäjien keskuudessa: jotkut uskovat, että se on synnynnäinen ominaisuus, toiset ajattelevat sen olevan huonon kasvatuksen tulosta ja jotkut sanovat, että emme voi koskaan tietää perimmäistä syytä. Tilan syystä riippumatta homoseksuaalisuuden vastustajat kuitenkin pääpiirteittäin uskovat, että homoseksuaalisuuden toteuttaminen on teko, jota pitäisi pyrkiä välttämään. Monet käyttäjät sanovatkin, että he eivät vihaa homoseksuaalisia ihmisiä, vaan tekoa, täten verhoten heidän tiettyä ihmisryhmää syrjivät ajatuksensa luonnollisten tekojen puolustamisen taakse.

Homoseksuaalisuuden paheeksi määrittelemisen asettaa ihmisen ja teon erilleen. Tavallaan homoseksuaali ei ole homoseksuaali, ennen kuin hän toteuttaa suuntaustaan tekojen kautta, joka lähinnä kulminoituu seksuaaliseen toimintaan. Keskittymällä tekoihin homoseksuaalit tehdään vastuunalaisiksi omasta tilastaan, jonka avulla homoseksuaalisuudelta häviää mahdollisuus päästä luonnollisuuden piiriin. Luonnollinen toiminta koetaan asiaksi, joka tapahtuu automaattisesti ja on ihmisten sisäinen asia. Seksuaalinen suuntautuminen, joka on puhtaasti toiminnallista ei siis voi koskaan olla luonnollista.

Douglasin käsitys *homoseksuaaleista saalistajina*, jotka rekrytoivat viattomia lapsia ja nuoria heidän syntiseen leiriinsä, on sidoksissa luonnottoman toiminnan ajatuksen kanssa. Luonnottoman toiminnan koetaan leviävän vaikutuksille alttiisiin ryhmiin pelkästään sen näkemisen tai siitä tiedon saannin kautta. Suomi24:sen käyttäjät, jotka ovat huolissaan homoseksuaalisuuden leviämisestä, pistävät syyksi usein televisio-ohjelmat, joissa on homoseksuaalisia hahmoja. Heidän mukaansa lapset eivät pysty prosessoimaan näkemäänsä

luonnotonta toimintaa ja saattavat vaistomaisesti kiinnostua siitä, täten poiketen luonnollisen elämäntien tieltä.

Korruptoivan median ajattelumalli poikkeaa Douglasin näkemyksestä siinä suhteessa, että homoseksuaalit eivät välttämättä tietoisesti rekrytoi lisää ihmisiä heidän ”leiriinsä”. Suomi24:sen käyttäjien mukaan vahinko voi tapahtua esimerkiksi heteroseksuaalisen televisio-ohjelman käsikirjoittajan valinnan kautta, joka päättää suosion toivossa lisätä ohjelmaan homoseksuaalisen hahmon. Käyttäjät usein kirjoittavatkin suvaitsevaisuuden aikakaudesta, jossa homoseksuaalit nostetaan lellittyyn yhteiskunnalliseen asemaan mediassa muihin ihmisryhmiin verrattuna. Heille lellimisen merkkejä ovat lisääntynyt representaatio mediassa ja vuonna 2017 voimaantullut tasa-arvoinen avioliittolaki.

Luonnottomuus koetaan yhdeksi suvaitsevan aikakauden ongelmista. Homoseksuaalisuuden vastustajien mukaan ihmiset eivät enää uskalla sanoa ei luonnonvastaiselle toiminnalle, koska heitä pelottaa, että heidät leimataan suvaitsemattomiksi ja he joutuvat sitä kautta ongelmiin tai saavat paljon kritiikkiä osakseen. Tämän seurauksena luonnottomuus on edennyt yhteiskunnassa, ja se heijastuu esimerkiksi yleisenä pahoinvointina, sekä matalammalla kynnyksellä laillistaa asioita, jotka ovat kiellettyjä ja moraalisesti vääriksi tuomittuja, kuten pedofilia.

Mielenkiintoista on se, että luonnottomaksi koetut asiat usein niputetaan yhteen. Asiat, joilla ei välttämättä ole todellisuudessa mitään tekemistä keskenään, koetaan olevan osa samaa ilmiötä. Yhden ilmiön osa-alueen vahvistuminen tarkoittaa myös kaiken muuhun siihen yhdistettyjen asioiden vahvistumista. Luonnollisuus voidaankin ajatella padoksi, joka pitää luonnottomuuden loitolla. Padon saadessa särön siitä voi virrata paljon luonnottomuutta yhteiskuntaan. Pahimmassa tapauksessa säröä ei korjata ja pato murtuu, joka aiheuttaa tulvan, joka hukuttaa luonnonmukaiset elintavat, joka tuhoaa yhteiskunnan moraalin.

Vaikka luonnottomuuden käsite ei pohjautu tieteeseen, eikä sille ole kunnollisia todisteita, se antaa Suomi24:sen tapaisissa keskusteluissa perusteita, joilla itselle epämieluisia asioita voi maalata moraalisesti vääriksi. Homoseksuaalisuudelle ei välttämättä anneta perusteita, miksi se olisi itsessään väärin, mutta se on helppoa nähdä pahana asiana, jos sen ajatellaan johtavan esimerkiksi lapsille haitallisen toiminnan yleistymiseen yhteiskunnan luonnottomuuden lisääntymisen kautta.

Douglasin kolmas argumentti, eli *homoseksuaalit eivät tunne häpeää*, on Suomi24:sen tapauksessa yhteydessä homoseksuaalisten ihmisten saalistajina näkemiseen. Douglas tarkoittaa häpeän puuttumisella sitä, että homoseksuaalit ovat avoimia suuntautumisestaan julkisilla paikoilla (Knauer 2000, 436). Seksuaalisella suuntautumisella ylpeily ja sen häpeilemätön näyttäminen on yksi isoimmista valituksen aiheista homoseksuaalisuuteen liittyen keräämässäni aineistossa.

Avoimuus seksuaalisesta suuntautumisesta koetaan tapahtuvan nykypäivänä lähinnä mediassa. Televisiossa esiintyvät tositelevisiotähdet, jotka ovat homoseksuaaleja, tuntuvat aiheuttavan erityisesti ärsyyntymistä, ja käyttäjät kokevatkin, että he jopa pakkosyöttävät seksuaalisuuttaan katsojille. Televisio-ohjelmat koetaan myös parhaimmaksi tavaksi tavoittaa lapset ja nuoret, joten häpeilemätön ylpeily sekä vaikutuksille alttiiden ihmisten saalistus ovat sitoutuneet yhteen kanavaan.

Käyttäjät välillä tiedostavat, että homoseksuaalisen hahmon kirjoittaminen fiktiiviseen sarjaan tai homoseksuaalin valitseminen tositelevisiokilpailuun, voi olla heteroseksuaalisen tuottajan valinta. Heteroseksuaalien mukana oleminen homoseksuaalisuutta sisältävän median tuotannossa ei kuitenkaan paranna Suomi24:sen käyttäjien mielestä tilannetta, vaan päinvastoin. Tilanne on heidän silmissään pahempi, koska luonnottomuus on levinnyt niin pitkälle, että osa luonnolliseksi koettua seksuaalisuutta toteuttavista ihmisistä eivät ole kykeneviä erottamaan, mikä on oikein ja mikä väärin.

Homoseksuaalien tunnustuksen vaatiminen Douglasin mukaan tarkoittaa sitä, että *he vaativat erityiskohtelua* tai vähintään parempaa kohtelua, kuin he todellisuudessa ansaitsevat (Knauer 2000, 436). Erityiskohtelun vaatiminen on asia, joka esiintyy vahvana myös aineistossani. Monet käyttäjät eivät koe esimerkiksi tasa-arvoisen avioliittolain tuovan homoseksuaalit samalle asemalle kuin heteroseksuaalit, vaan se nähdään antavan heille erityisaseman.

Tasa-arvoisen avioliiton tuomaa erityisasemaa ei käytännössä juurikaan perustella kovin paljoa, mutta siihen tuntuu liittyvän määritelmä luonnollisuudesta. Homoseksuaalien vaatimusten saada samat oikeudet, kuin heteroseksuaalit, nähdään olevan vastakkain luonnonmukaisen olemassa olemisen kanssa. Avioliito koetaan asiana, joka on luotu varta vasten miehen ja naisen väliseksi liitoksi. Avioliiton alkuperää tai alkuperäistä tarkoitusta ei yleensä sen kummemmin mietitä, vaan se on itsessään niin perustavanlaatuinen osa ihmiskuntaa, että sen olemassaolo tai sen oikeaoppinen harjoittaminen ei tarvitse kattavia perusteluja.

Luonnollisuus toimii avioliiton tapauksessa välineenä erilaisten seksuaalisten suuntautumisten edustajien ulos sulkemiseen. Käsitteen avulla pystytään avioliiton ympärille luomaan muuri, jonka rakenteina toimivat epämääräisyys ja positiivinen konnotaatio.

Epämääräisyydellä tarkoitan sitä, että luonnollisuutta on erittäin vaikea, ellei mahdotonta, määritellä. Kuten aineistossani on noussut ilmi, luonnollisuuden ymmärtäminen on hyvin subjektiivista. Luonnollisuuden voi määritellä sillä, mitä Jumala on tarkoittanut, tai havainnoida käyttäytymistä, jota esiintyy eläinmaailmassa laajasti. Sen voi määritellä tarkastelemalla anatomiaa ja pohtimalla ruumiinosien funktioita, tai sen voi yksinkertaisesti määrittää luottamalla omiin sisäisiin tunteuksiin.

Luonnollisuudelle ei aineistossa löydy yhtään määritelmää, joka olisi toisia huomattavasti yleisempi. Monet käyttäjät myös osoittavat turhautumistaan käsitteen suhteen ja ovat sitä mieltä, että sen käyttäminen asioiden oikeuden tai vääryyden määrittelemisessä on turhaa. Painotuksen kohteeksi sen sijaan usein nousee käsiteltävän aiheen laillisuus tai siitä mahdollisesti koituva haitta muille ihmisille.

Luonnollisuus nähdään todella positiivisessa valossa Suomi24:sen keskusteluissa. Sekä homoseksuaalisuuden vastustajat että sen puolustajat haluavat käsitteen osaksi argumenttiansa arsenaalia. Tavassa, jolla käyttäjät luonnollisuuteen viittaavat, sisältää jopa mystisiä elementtejä. Luonnollisiksi koetut asiat ovat osa jotain perimmäistä universumin olemusta. Monet käyttäjät kokevatkin, että Jumala on antanut asioille tarkoituksen ja täten ne ovat luonnollisia, mutta myös käyttäjät, jotka eivät Jumalaan usko, usein kokevat, että luonnollisilla asioilla on tarkoitus. Ei ole yllättävää, että asiat, jotka ovat maailmankaikkeudellisella tasolla merkityksellisiä, halutaan osaksi omia arvoja. Maanläheisyys on myös vahva osa Suomalaista identiteettiä (Kolbe 2007, 110), joka omalta osaltaan selittää käyttäjien halua kokea puolustavansa luonnollista toimintaa. Suomalaiset usein kokevatkin, että heillä on erityinen suhde luonnon kanssa, jota esimerkiksi Suomen metsäalat käyttävät hyväkseen mainostaessaan Metsien Suomi kampanjassaan.

Homoseksuaalisuuden näkeminen syntinä ja pahuutena on noussut aineistossa esille useaan otteeseen. Douglasin näkemykset ovat hyvin samoilla linjoilla, mitä Suomi24:sen homoseksuaalisuuden vastustavien käyttäjien kanssa. Douglas kirjoitti, että taistelussa homoseksuaalisuuden torjumiseksi on kyseessä hyvästä ja pahasta. Hän käytti sotaan viittaavaa retoriikkaa, kuten viitaten homoseksuaaleihin osana ”pahuuden armeijaa” sekä taistelemisesta ”hamaan loppuun saakka”. (Knauer 2000, 437).

Taistelun mittakaavat ovat myös hyvin liioiteltuja. Retoriikkaan kuuluu pelottelu yhteiskuntajärjestyksen romahtamisella tai jopa maailmanlopulla. Maailmanlopulla lähes poikkeuksetta viitataan Raamatun Ilmestyskirjan tapahtumiin. Käyttäjät pitävät homoseksuaalisuuden näkyvyyden lisääntymistä merkinä siitä, että Jumalan opetukset ovat unohtumassa ja täten Jeesuksen toinen tuleminen on lähellä.

Paradoksaalista onkin, että Suomi24:ssa halutaan estää homoseksuaalisuuden leviäminen, mutta samaan aikaan puhutaan siitä, kuinka se on osa vääjämätöntä Jumalan suunnitelmaa. Samalla siis yritetään tukahduttaa homoseksuaalisuutta Jumalan tahdon säilyttämiseksi, mutta tiedostetaan, että se on osa maailmallemme tarkoitettua lopunajan kulkua.

Douglasin mielestä ainoa oikea reaktio homoseksuaalisuuteen on sen *totaalinen hiljentäminen ja näkymättömäksi tekeminen*. Hänen mielestään homoseksuaalit yrittävät saada itsensä näyttämään uhreilta, joita julma yhteiskunta sortaa. (Knauer 2000, 437-438). Nämäkin Douglasin ajatukset nousevat esiin Suomi24:sen keskusteluissa. Homoseksuaalisuutta vastustavat käyttäjät ovat vahvasti hiljentämisen kannalla, jonka he tuovat esille kommentissaan homoseksuaalisuuden medianäkyvyyden vääryydestä.

Käyttäjät ovat ilmaisseet, että homoseksuaaleissa ei ole mitään väärää, kunhan he pitävät seksuaalisen suuntautumisensa kokonaan omana tietonaan. Tapauksissa, jossa homoseksuaalit eivät voi vastustaa kiusausta seksistä samaa sukupuolta olevan ihmisen kanssa, heidän tulee varmistaa, että kukaan ei saa koskaan tietää.

Homoseksuaaleilta vaaditaan täydellistä seksuaalisuutensa tukahduttamista, mutta Suomi24:sen käyttäjät kokevat, että he eivät ole silti syrjittyjä tämän takia. Tämä johtuu siitä, että homoseksuaalisuus koetaan itsessään pahaksi asiaksi. josta on haittaa ympäröivälle maailmalle, varsinkin lapsille. Käyttäjät siis vetoavat yhteiseen hyvään perusteluissaan. Homoseksuaalien elämä saattaa olla onnetonta, mutta se on pieni hinta yhteiskuntajärjestyksen säilyttämiseksi.

8. POHDINTA

Tässä maisterintutkielmassa olen tutkinut luonnollisuuden käsitettä Suomi24-keskustelualustalla seksuaalisuuteen liittyvissä keskusteluissa. Olen kiinnittänyt huomiota siihen, millä luonnollisuutta perustellaan, mitä se käyttäjille merkitsee ja miten sitä käytetään omien argumenttien tukena. Lisäksi olen pohtinut sitä, miten homofobia on yhteydessä luonnollisuuden ajatukseen.

Teoreettisena viitekehyksenä minulla oli maisterintutkielman tukena lähinnä humanistisia ja yhteiskuntatieteellisiä teorioita, kuten queer-teoria ja kriittisyys heteronormatiivisuutta kohtaan. Kuitenkin biologia ja uskontotieteet tarjosivat teoreettista taustaa myös. Biologian tärkein anti oli evoluutioteoria ja siihen liittyvät väärät uskomukset, kuten lamarckismiin liittyvä uskomus evoluution tarkoituksenmukaisuudesta. Uskontotieteistä käytin kirkon alkuaikojen teologien, kuten Augustinuksen ja Pelagiuksen, ajatuksia seksuaalisuudesta ja synninluonteesta analyysini tukena.

Aineiston analyysiin hyödynsin etnografisia menetelmiä, jotka pyrkivät tutkimaan internetissä tapahtuvaa kommunikaatiota ilman tutkijan läsnäoloa esimerkiksi kysymyksiä esittämällä tai keskustelua ohjaamalla. Toinen tärkeä analyysin väline oli temaattinen analyysi, jonka tarkoituksena on löytää aineistosta useasti esiintyvät aiheet ja paneutua niihin tarkemmin.

Tutkimus päätyi pohtimaan lähes pelkästään homomiesten asemaa ja heihin kohdistuvia kommentteja Suomi24:ssa. Tämä johtui siitä, että aineistossani käyttäjät eivät juuri puhuneet muista seksuaalisuuden suuntauksista kuin homoseksuaalisista miehistä. He tosin vertailivat homomiehiä sekä heteroseksuaalisiin miehiin että naisiin.

Tutkimuksessa on analysoitu luonnollisuutta seksuaalisuuteen liittyvissä keskusteluissa Suomi24:ssa muun muassa biologian ja uskonnon näkökulmista, mutta mitä luonnollisuus käytännössä tarkoittaa aineiston kontekstissa?

Suomi24:sen käyttäjien asennoituminen luonnollisuuteen on vahvasti sidoksissa tarkoituksenmukaisuuteen. Puhuttiinpa luonnollisuudesta osana Jumalan suunnitelmaa meille ja maailmalle tai evoluution tuloksena, meille luonnolliset ominaisuudet omaavat jonkin tarkoituksen tai tarkemmin sanottuna positiivisen tarkoituksen. Luonnollisuuden kohdalla kyse ei ole kuitenkaan hyvin arkisesta tarkoituksesta, kuten naulakon tarkoituksen voisi ajatella

olevan takkien ripustaminen, vaan taustalla on jotakin syvällisempää ja merkityksellisempää. Luonnollinen sanana ja terminä pitää sisällään paljon voimaa, joka voi antaa jollekin asialle perimmäisen ja kiistattoman oikeuden olla olemassa. Luonnottoman leima puolestaan ottaa pois tämän oikeuden ja vihjaa, että asia on haitallinen ja sen ei pitäisi olla olemassa ollenkaan.

Luonnollisuus tulee analysoimissani keskusteluissa vahvimmin esiin evoluutiossa, uskonnossa ja eläimissä. Näistä eläimet ovat neutraali osio, joihin ei juurikaan liitetä tarkoituksenmukaisuutta. Eläinten kohdalla todetaan, että jokin asia on luonnollinen, koska eläimet tekevät sitä. Tarkoituksenmukaisuutta ei suoraan mainita, mutta on mahdollista, että tarkoitus tulee esille luonnollisuuden kautta. Luonnollisuuteen sitoutuu tarkoitus evoluutio ja uskonto esimerkeissä, niin todennäköisesti myös eläinten luonnollinen toiminta koetaan tarkoitetuksi.

Luonnollisuutta aineiston kontekstissa voidaan myös ajatella eräänlaisena liiman kaltaisena sitovana voimana, joka pitää yhteiskuntaamme kassassa. Luonnolliseksi koettujen asioiden heikkeneminen tai niitä vastaan toimiminen heikentää tätä voimaa, joka näkyy asioiden romahtamisena ja pahoinvoinnin yleistymisenä.

Tutkimuksen toteuttamisen haasteet liittyivät lähinnä Suomi24:sen ongelmallisuuteen tutkimuskenttänä. Keskustelufoorumilla on toisinaan hankalaa erottaa, ovatko joidenkin kommenttien kirjoittajat tosissaan vai eivät. Pyrin jättämään huomiotta kommentit, jotka selvästi pyrkivät vain provosoimiseen ja riitatilanteiden luomiseen, mutta niiden ero tosissaan kirjoitettuihin kommentteihin ei ole aina niin selvä. Tutkimuseettisistä syistä suorina lainauksia käyttäjien kommentteista ei tutkielmassa käytetty ollenkaan. Tämä omalta osaltaan hankaloitti analyysin kirjoittamista, koska en pystynyt konkreettisesti näyttämään käyttäjien tapaa keskustella luonnollisuuteen ja homoseksuaalisuuteen liittyvistä teemoista. Lisäksi pidin oman läsnäolonni käyttäjiltä salassa, joten en voinut kysyä heiltä lisäselvityksiä epäselviin kommentteihin.

Aineistostani nousi erittäin vahvasti esiin toiseuttaminen. Toiseuttaminen yleensä tapahtuu kahden ryhmän välillä, jossa ryhmien välille löydetään/keksitään niitä erottavia ominaisuuksia. Erottaminen tapahtuu pääsääntöisesti valta-asemassa olevilta, jotka assosioivat negatiivisiksi koettuja ominaisuuksia heikommassa asemassa olevaan ryhmään (Brons 2015, 70).

Toiseus tulee esille tutkimuksessa siinä, miten Suomi24:ssä seksuaali- ja sukupuoli- ja sukupuolivähemmistöistä puhutaan luonnottomina ja epänormaaleina. Tämä diskurssi usein

linkitetään moraaliseen hyvään, joka asettaa seksuaalivähemmistöt alempiarvoiseen asemaan heteroihin verrattuna, eli toiseuteen. Esimerkkejä toiseuttamisesta Suomi24:sen keskusteluissa ovat feminiinisten ominaisuuksien yhdistäminen homoseksuaalisiin miehiin ja ajattelu homoseksuaalien halusta levittää homoseksuaalisuutta lapsiin (ks. Douglas 1928). Lasten kautta tapahtuva toiseuttaminen on sidoksissa käyttäjien haluun säilyttää ydinperhe yhteiskunnan jatkuvuuden peruspilarina.

Homomiesten kuvaileminen feminiiniseksi on erittäin selvä toiseuttamisen asetelma. Asetelmassa Suomi24:sen käyttäjät tyypillisesti asettavat itsensä vastakkaiseen asemaan homomiehiin verrattuna. Käyttäjät määrittelevät itsensä heteroseksuaalisen miehyytensä kautta, kun he kirjoittavat tyypillisistä homomiesten piirteistä.

Feminiinisten piirteiden näkeminen negatiivisena asiana ei pelkästään toimi homomiesten toiseuttamisen välineenä, vaan myös naisten. Suomi24:sen käyttäjien kommentoissa on havaittavissa naisvihaa, joka ilmenee käyttäjien tavassa verrata homomiehiä naisiin. Homomiesten alempi asema verrattuna heteromiehiin ei johdu pelkästään heidän luonnottomaksi koetusta seksuaalisuudestaan. Käyttäjät kokevat homomiesten olevan naismaisia, joka tekee heistä alempiarvoisia heteroseksuaalisiin miehiin. Homomiesten oletetun naismaisuuuden aiheuttama inho ei johdu pelkästään siitä, että käyttäjien mielestä miesten pitäisi olla miehiä ja naisten naisia. Käyttäjät ovat kirjoittaneet esimerkiksi, että naisille on tyypillistä heikkous, kaksinaamaisuus, parisuhteessa pettäminen ja oman edun tavoittelu miesten kustannuksella. Nämä yleisesti negatiivisesti koetut ominaisuudet todentavat, että feminiinisyys nähdään huonona asiana tai ainakin huonompana kuin maskuliinisuus. Täten myös naiset päätyvät homomiesten tavoin ei-toivottuun toisen kategoriaan.

Homomiehille listattujen negatiivisten ominaisuuksien tarkoituksen on luoda kuvaa oman ryhmän paremmuudesta ja oikeudesta pitää valta-asema niin yhteiskunnallisesti tärkeissä asemissa kuin perhe-elämässä. Perhe-elämän valta-asemalla tarkoitan sitä, että homomiehiä, ja homoseksuaaleja ylipäänsä, ei haluta päästää asemaan, jossa he voisivat perustaa perheen. Perhe halutaan säilyttää heteroseksuaalisten pariskuntien yksinoikeutena, joka koetaan erittäin tärkeäksi yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta.

Ydinperheen käsite toimii toiseuttamisen välineenä Suomi24:sen keskusteluissa. Käyttäjät kokevat perheen erittäin tärkeäksi osaksi yhteiskuntaa ja luonnolliseksi osaksi ihmiseloa. Perhe määritellään suppealla tavalla, eikä kaikilla koeta olevan mahdollisuutta/oikeutta olla osa sitä. Heteroseksuaalinen ydinperhe, eli mies, nainen ja lapset, nähdään ainoana oikeana perheenä ja

kaikki muut yhteiselon muodot suljetaan tämän kategorian ulkopuolelle. Koska ydinperhe koetaan niin tärkeäksi ja vääjäämättömäksi osaksi ihmisyyttä, sen ulkopuolelle jäävien on helppo nähdä elävän luonnotonta elämää.

Homoseksuaalit koetaan jopa uhaksi luonnolliseksi koetulle perhe-elämälle. Uhan aseman saavuttamiseksi tosin homoseksuaalit on ensin asetettava perhe käsitteen ulkopuolelle, ja heidät on nähtävä vaarallisena toisena (Weston 1997, 23). Suomi24:sen keskusteluissa tämä tapahtuu monella eri tapaa, kuten kaikkien homomiesten näkeminen elävän samanlaista irtosuhteiden, juhlien ja päihteiden täytteistä elämää, jota käyttäjät kutsuvat homoelämäntavaksi.

Biologia toimii myös perhe-elämän ulkopuolelle sulkemisen välineenä. Käyttäjät eivät juurikaan ota huomioon esimerkiksi adoption tai keinohedelmöityksen mahdollisuutta. Täten homoseksuaalien ei koeta olevan kykeneviä perheen perustamiseen, koska he eivät pysty lisääntymään biologisin keinoin.

Biologiaakin enemmän uskontoa käytetään perheestä poissa sulkevana tekijänä. Jumalan koetaan tarkoittaneen perheen pelkästään miehen ja naisen väliseksi asiaksi, jonka vahvistajan toimii avioliitto. Toisinaan biologia ja uskonto toimivat yhdessä ulossulkevana välineenä. Jumalan katsotaan tarkoittaneen perhe-elämän miehelle ja naiselle, jonka hän todistaa heidän biologisen lisääntymiskykynsä kautta.

Perhe-elämä sitoutuu vahvasti lapsiin. Homoseksuaalien ulkopuolelle sulkeminen perheestä on pitkälti lapsiin liittyvistä syistä. Suomi24:sen käyttäjät kokevat, että perhettä ei voi olla olemassa ilman lapsia. Lapsien kautta tapahtuva perheen rakentaminen on jo lähtökohtaisesti poissulkeva ja toiseuttava tekijä ihmisiä kohtaan, jotka haluavat elää perhemallissa, jossa lisääntyminen ei määrittele perheen olemassaoloa.

Lapset toimivat myös välineenä homoseksuaalien toiseuttamiseen. Kuten tutkimuksessani jo aikaisemmin mainitsin, lapset nähdään erittäin haavoittuvaisina yksilöinä, jotka tarvitsevat erityistä suojelua ulkopuolisilta vaikutteilta. Suomi24:sen käyttäjät kokevat, että homoseksuaaleilla on korruptoiva vaikutus lapsien luonnolliseen kehitykseen, jonka takia lapset on pidettävä heistä kaukana. Homoseksuaalit siis koetaan vaarallisina lapsille, kun taas heteroseksuaalit turvallisina. Koska lapset nähdään tulevaisuuden toivona, heille vaarallisina koetut asiat ovat vaaraksi koko yhteiskunnalle. Lapsia tässä tilanteessa käytetään syrjinnän

välineenä, eikä heiltä kysytä miten he suhtautuvat homoseksuaalisuuteen vaan, kuten niin monessa asiassa, aikuisten oletetaan tietävän parhaiten.

Toiseuttaminen on hyödyllinen konsepti, jonka avulla voidaan analysoida syrjiviä diskursseja Suomi24:sen kaltaisessa nettiympäristössä. Mahdollinen jatkotutkimus voisikin esimerkiksi katsoa toiseuttamista laajemmalla perspektiivillä Suomi24:ssä, kuten maahanmuuttoon tai työttömyyteen liittyvissä keskusteluissa. Luonnollisuuden ja sukupuolen välinen suhde keskustelufoorumeilla on myös tarkastelun arvoinen kohde, jota voi pohtia laajemmin historiallisessa ja yhteiskunnallisessa kontekstissa. Luonnollisuutta ja seksuaalisuuden suhdetta voisi myös lähteä tutkimaan haastattelemalla Setan asiantuntijoita tai psykologeja. Olisi mielenkiintoista selvittää, että onko luonnollisuus yleisesti esiin nouseva teema heidän työssään ja jos on, niin miten siitä puhutaan.

TUTKIMUSAINEISTOT

Tämä tutkimuksen empiirisen aineiston muodostavat neljästätoista Suomi24.fi-keskustelupalstalla julkaistua keskustelua, jotka liittyvät luonnollisuuden käsitteeseen seksuaalisuuden kontekstissa. Tekstit ovat julkaistu vuosina 2001-2021. Aineisto on pyritty anonymisoimaan – eli kaikkea turhaa henkilötietojen käyttöä pyritään tutkielmassa välttämään. Aineistoon ei tekstissä viitata suoraan ja aineistositaatteja ei käytetä. Tutkielman ohjaajat ja tarkastajat ovat saaneet mahdollisuuden pyytää alkuperäiset aineistot nähtäväkseen.

VERKKOLÄHTEET

European Commission 2018. *Ethics in Social Science and Humanities*.

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/6_h2020_ethics-soc-science-humanities_en.pdf

Heinimäki, J. 2020. Samaa sukupuolta olevien kirkkohäät ei ole enää kaukainen haave tai uhka – alttari on jo avoinna. *Kirkko ja kaupunki*. <https://www.kirkkojakaupunki.fi/-/paakirjoitus-samaa-sukupuolta-olevien-kirkkohaatei-ole-ena-kaukainen-haave-tai-uhka-alttari-on-jo-avoinna#8defb7e2> 25.02.2021.

Homofobian määritelmä.

<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/homophobia> 05.04.2021.

Tietosuojalaki. <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20181050> 20.04.2021.

Uskonnot Suomessa <https://www.infofinland.fi/fi/tietoa-suomesta/perustietoa-suomesta/kulttuurit-ja-uskonnot-suomessa> 08.04.2020.

Äitiys- ja isyysvapaiden kestot <https://www.ekonomit.fi/vauvanhoitovapaat> 05.04.2019.

KIRJALLISUUS

Aarnio, K. Kallinen, K. Kylmä, J. Solantaus, T. Rotkirch, A. 2017. *Sateenkaariperheiden lasten ja nuorten hyvinvointi ja kokemukset*. Väestöliitto.

Adamczyk, A. Pitt, C. 2009. Shaping attitudes about homosexuality: The role of religion and cultural context. *Social Science Research* 38 (2): 338-351.

Ahmed, S. 2006. *Queer Phenomenology: Orientations, Objects, Others*. Durham: Duke University Press.

- Alanampa-Kantanen, L. 2018. *Ei pelkkä paraati: Seta-aktiivien Pride-kulkueille antamat merkitykset*. Rovaniemi: Lapin yliopisto.
- Anderson, B. Hughes, V. 2015. *Citizenship and its Others*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Arnold, J. Brady, S. 2011. *What Is Masculinity?: Historical Dynamics from Antiquity to the Contemporary World*. Houndmills: Palgrave Macmillan.
- Barad, K. 2011. Nature's Queer Performativity. *Qui Parle* 19 (2): 121-158.
- Barash, D. P. 2012. *Homo Mysterious: Evolutionary Puzzles of Human Nature*. Oxford: Oxford University Press.
- Bell, V. 1999. Performativity and Belonging: An Introduction. *Theory, Culture & Society* 16 (2): 1-10.
- Braun, V. Clarke, V. 2012. Thematic analysis. Teoksessa Cooper, H. Camic, P. M. Long, D. L. Panter, A. T. Rindskopf, D. Sher, K. J. (toim), *APA Handbooks in Psychology®. APA Handbook of Research Methods in Psychology, Vol. 2. Research Designs: Quantitative, Qualitative, Neuropsychological, and Biological* 57-71. American Psychological Association.
- Breidenbach, J. Nyíri, P. 2009. *Seeing Culture Everywhere: From Genocide to Consumer Habits*. Seattle: University of Washington Press.
- Brons, L. 2015. Othering, an Analysis. *Transcience* 6 (1): 69-90.
- Bruckman, A. 2004. Introduction: Opportunities and Challenges in Methodology and Ethics. Teoksessa Johns, M. D. Chen, S. -L. S. Hall, G. J. (toim), *Online Social Research: Methods, Issues, & Ethics* 101-104. New York: Peter Lang.
- Carlson, E. A. 2013. *The 7 Sexes: Biology of Sex Determination*. Bloomington: Indiana University Press.
- Carmichael, M. 2010. *Sex and Religion in the Bible*. New Haven: Yale University Press.
- Chen, F. C. Li, W. H. 2001. Genomic Divergences between Humans and Other Hominoids and the Effective Population Size of the Common Ancestor of Humans and Chimpanzees. *American Journal of Human Genetics* 68 (2): 444-456.
- Cole, E. Avery, L. Dodson, C. Goodman, D. 2012. Against Nature: How Arguments about the Naturalness of Marriage Privilege Heterosexuality. *Journal of Social Issues* 68 (1) 46-62.
- Dececco, J. Long, R. 2013. *Men, Homosexuality, and the Gods: An Exploration Into the Religious Significance of Male Homosexuality in World Perspective*. Hoboken: Taylor & Francis.
- Di Chiro, G. 2010. Polluted Politics? Confronting Toxic Discourse, Sex Panic, and Eco-Normativity. Teoksessa Moritmer-Snadilands, C. Erickson, B. (toim), *Queer Ecologies: Sex, Nature, Politics, Desire* 199-230. Bloomington: Indiana University Press.

- Dirth, T. P. Branscombe, N. R. 2017. Disability Models Affect Disability Policy Support through Awareness of Structural Discrimination. *Journal of Social Issues* 73 (2): 413-442.
- Donzelot, J. 1980. *The Policing of Families*. London: Hutchinson.
- Douglas, J. 1928. A Book that Must Be Supressed. *Sunday Express*.
- Drescher, J. 2015. Out of DSM: Depathologizing Homosexuality. *Behavioral Sciences* 5 (4): 565-575.
- Dyer, R. 2002. *Only Entertainment*. New York: Routledge.
- Evans, H. Ginnis, S. Bartlett, J. 2015. *#SocialEthics: A guide to embedding ethics in social media research*. London: Ipsos MORI.
- Farber, P. L. 2000. *Finding Order in Nature: The Naturalist Tradition from Linnaeus to E. O. Wilson*. Baltimore: John Hopkins University Press.
- Fiorini, L. G. 2008. *Deconstructing the Feminine: Psychoanalysis, Gender and Theories of Complexity*. London: Karnac.
- Fluehr-Lobban, C. 2013. *Ethics and Anthropology: Ideas and Practice*. Lanham: AltaMira Press.
- Fuentes, A. 2012. *Race, Monogamy, and Other Lies They Told You: Busting Myths about Human Nature*. Berkley: University of California Press.
- Garcia, A. C. Standlee, A. I. Bechhoff, J. Cui, Y. 2009. Ethnographic Approaches to the Internet and Computer-Mediated Communication. *Journal of Contemporary Ethnography* 38 (1): 52-84.
- Halperin, D. 2012. *How to Be Gay*. Cambridge, Massachusetts: The Belknap Press of Harvard University Press.
- Harju, A. 2018. Suomi24-keskustelut kohtaamisten ja törmäysten tilana. *Media & viestintä* 41(1): 51-74.
- Herek, G. 1986. On Heterosexual Masculinity: Some Physical Consequences of the Social Construction of Gender and Sexuality. *The American Behavioral Scientist* 29 (5): 563-578.
- Hirsjärvi, S. Remes, P. Sajavaara, P. 2007. *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Tammi.
- Hoikkala, T. 2009. Varusmiesten terveystaju. Teoksessa Hoikkala, T. Ojajärvi, A. Salasuo, M. (toim), *Tunnetut sotilaat: varusmiehen kokemus ja terveystaju*. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.
- Holmes, M. 2008. *Gender and Everyday Life*. London: Routledge.
- Häggman, K. 1994. *Perheen vuosisata: Perheen ihanne ja sivistyneistön elämäntapa 1800-luvun Suomessa*. Helsinki: Suomen historiallinen seura.

- Israel, M. 2015. *Research Ethics and Integrity for Social Scientists: Beyond*. London: SAGE Publications.
- Jackson, S. Scott, S. 2010. *Theorizing Sexuality*. Maidenhead: Open University Press.
- Jagose, A. 2009. Feminism's Queer Theory. *Feminism & Psychology* 19 (2): 157-174.
- Jalava, M. 2005. *Minä ja maailmanhenki: Moderni subjekti kristillis-idealisisessa kansallisajattelussa ja Rolf Lagerborgin kulttuuriradikalismissa n. 1800-1914*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Jalava, M. 2011. Siveellisyydestä sukupuolisiveyteen: Th. Reinin eettinen ajattelu siveellisyyksikäsitteen murroksessa. *Siveellisyydestä seksuaalisuuteen: Poliittisen käsitteen historia*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Jantunen, J. H. 2018. Homot ja heterot Suomi24:ssä: analyysi digitaalisista diskursseista. *Puhe ja kieli* 38 (1): 3-22.
- Jokinen, A. 2000. *Panssaroitu maskuliinisuus: mies, väkivalta ja kulttuuri*. Tampere: Tampere University Press.
- Jones, A. 2014. *The Gender Vendors: Sex and Lies from Abraham to Freud*. Lanham: Lexington Books.
- Jouhki, J. Pennanen H.-R. 2016. The Imagined West: Exploring Occidentalism. *Suomen antropologi* 41 (2): 1-10.
- Kedzior, R. 2014. *How Digital Worlds Become Material: An Ethnographic and Netnographic Investigation in Second Life*. Helsinki: Hanken School of Economics.
- Kimmel, M. S. 2004. Masculinity as Homophobia: Fear, Shame, and Silence in the Construction of Gender Identity. Teoksessa Murphy, P. F. (toim), *Feminism and Masculinities* 182-200. Oxford: Oxford University Press.
- Kimmel, M. S. 2005. Gendering Desire. Teoksessa Kimmel, M. S. (toim), *The Gender of Desire: Essays on Male Sexuality*. Albany: State University of New York Press.
- Kitzinger, C. 2005. Heteronormativity in Action: Reproducing the Heterosexual Nuclear Family in After-hours Medical Calls. *Social Problems* 52 (4): 477-498.
- Knauer, N. J. 2000. Homosexuality as Contagion: From the Well of Loneliness to the Boy Scouts. *Hofstra Law Review* 29 (2): 401-501.
- Koistinen, A. -K. 2016. Bionic Womanista Jessica Jonesiin: spekulatiivisen fiktion toimintasanakirjat ja representaation politiikka. *Niin & näin* 23 (4): 83-87.
- Kolbe, L. 2007. Elämää maalla ja kaupungissa. Teoksessa, Järvinen, K. Koble, L. (toim), *Luokkaretkellä hyvinvointiyhteiskunnassa: nykysukupolven kokemuksia tasa-arvosta*. Helsinki: Kirjapaja.
- Kozinets, R. V. 2015. Netnography. Teoksessa Mansell, R. Ang, P. H. (toim), *The International Encyclopedia of Digital Communication and Society*. Hoboken: John Wiley & Sons.

- Krok, S. 2009. *Hyviä äitejä ja arjen pärjääjiä: Yksinhuoltajia marginaalissa*. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.
- Lasio, D. Serri, F. Ibba, I. Oliveira, J. M. 2019. Hegemony and Heteronormativity: Homonormative Discourses of LGBTQ Activists About Lesbian and Gay Parenting. *Journal of Homosexuality* 66 (8): 1058-1081.
- Lepola, O. 2018. *Koko ajan jännittyneenä: Moniperusteinen syrjintä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien kokemana*. Helsinki: Grano Oy.
- Löytty, O. 2005. Toiseus: kuinka tutkia kohtaamisia ja valtaa. Teoksessa Rastas, A. Huttunen, L. Löytty, O. (toim), *Suomalainen vieraskirja: kuinka käsitellä monikulttuurisuutta* 161-190. Tampere: Vastapaino.
- Mallapur, A. Choudhury, B, C. 2010. Behavioral Abnormalities in Captive Nonhuman Primates. *Journal of Applied Animal Welfare Science* 6 (4): 275-284.
- Marshall-Pescini, S. Whiten, A. 2008. Chimpanzees (Pan troglodytes) and the question of cumulative culture: an experimental approach. *Animal Cognition* 11 (3): 449-456.
- Mitchell, R. W. Ellis, A. L. 2011. In the Eye of the Beholder: Knowledge that a Man is Gay Promotes American College Students' Attributions of Cross-Gender Characteristics. *American Quarterly* 15 (1) 80-99.
- Moshman D. 2006. Tabula rasan määritelmä. Teoksessa Salkind, N. (toim), *Encyclopedia of Human Development*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Mottier, V. 2008. *Sexuality: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- National Academy of Sciences: Institute of Medicine. 2004. *Science, Evolution, and Creationism*. Washington, D.C.: National Academies Press.
- Nealon, J. Giroux, S. S. 2012. *The Theory Toolbox: Critical Concepts for the Humanities, Arts, and Social Sciences*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, Inc.
- Nienstedt, W. Hänninen, O. Arstila, A. Björkqvist, S.-E. *Ihmisen fysiologia ja anatomia*. Helsinki: WSOY.
- Nätkin, R. 2003. Moninaiset perhemuodot ja lapsen hyvä. Teoksessa Forsberg, H. Nätkin, R. (toim), *Perhe murroksessa: Kriittisen perhetutkimuksen jäljillä* 16-38. Helsinki: Gaudeamus.
- Oswald, R. F. Blume, L. B. Marks, S. R. 2005. Decentering Heteronormativity: A Model for Family Studies. Teoksessa Bengtson, V. L. Acock, A. C. Allen, K. C. Dilworth-Anderson, P. Klein, D. M. (toim), *Sourcebook of Family Theory and Research*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Pagels, E. 1988. *Adam, Eve, and the Serpent: Sex and Politics in Early Christianity*. New York: Random House.
- Perälä-Littunen, S. 2004. *Cultural Images of a Good Mother and a Good Father in Three Generations*. Jyväskylä: University of Jyväskylä.

- Pöyhtäri, R. Haara, P. Raittila, P. 2013 *Vihapuhe sananvapautta kaventamassa*. Tampere: Tampere University Press.
- Ratinen, T. 2014. *Torjuttu Jumalan lahja: yksilön kamppailu häpeällistä seksuaalisuutta vastaan*. Joensuu: University of Eastern Finland.
- Rotkirch, A. Tammissalo, K. Miettinen, A. Berg, V. 2017. *Miksi vanhemmuutta lykätään?: Nuorten aikuisten näkemyksiä lastensaannista*. Väestöliitto.
- Roughgarden, J. 2013. *Evolution's Rainbow: Diversity, Gender, and Sexuality in Nature and People*. Berkeley: University of California Press.
- Ryle, J. C. 1879/2001. *Holiness: Its Nature, Hinderances Difficulties and Roots*. Pensacola: Mount Zion Bible Institute.
- Soininen, P. 2015. *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kohdistettu vihapuhe internetissä*. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Storr, A. 2001. *Freud: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Takahata, Y. Ihobe, H. Idani, G. 1996. Comparing copulations of chimpanzees and bonobos: do females exhibit proceptivity or receptivity? Teoksessa William C. McGrew, Linda F. Marchant, Toshisada Nishida (toim), *Great Ape Societies* 146-155. Cambridge: Cambridge University Press.
- Weston, K. 1997. *Families We Choose: Lesbians, Gay, Kinship*. New York: Columbia University Press.
- Williams, M. L. Burnap, P. Sloan, L. Jessop, C. Lepps, H. 2018. Users Views of Ethics in Social Media Research: Informed Consent, Anonymity and Harm. Teoksessa Woodfield, K. (toim), *The Ethics of Online Research*. Bingley: Emerald Publishing Limited.
- Yesilova, K. 2009. *Ydinperheen politiikka*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- Yip, A. K. T. 2005. Queering Religious Texts: An Exploration of British Non-heterosexual Christians' and Muslims' Strategy of Constructing Sexuality-affirming Hermeneutics. *Sociology* 39 (1) 47-65.
- Yip, A. K. T. Nynäs, P. 2012. Re-framing the Intersection between Religion, Gender and Sexuality in Everyday Life. Teoksessa Peter Nynäs, Andrew K. –T. Yip (toim), *Religion, Gender and Sexuality in Everyday Life* 1-17. Farnham: Ashgate cop.
- Zimmer, M. 2010. 'But the data is already public': On the ethics of research in Facebook. *Ethics and Information Technology* 12 (4) 313– 325.
- Zuk, M. 2003. *Sexual Selections: What We Can and Can't Learn about Sex from Animals*. Berkeley: University of California Press.